

Analyse FvT2 – Voeding en dranken

December 2018

Inhoudstafel

1. Inleiding
2. Afbakening van de sector
3. Loontrekkende tewerkstelling
 - 3.1 Evolutie loontrekkende tewerkstelling
 - 3.2 Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren
 - 3.3 Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse
 - 3.4 Geografische spreiding van vestigingen
4. Zelfstandigen
5. Bedrijven
 - 5.1 Actieve ondernemingen
 - 5.2 Starters en uittredingen
 - 5.3 Overlevingspercentage van starters
6. Toegevoegde waarde
7. Samenvattende tabellen
8. Besluit
9. Bijlagentabellen
10. Literatuur

1. Inleiding

Eind 2014, begin 2015 maakte de POM West-Vlaanderen voor het eerst een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse voedingssector en situeerde ze deze sector ten opzichte van de sector in Vlaanderen en ten opzichte van de totale West-Vlaamse economie. Deze analyse kaderde in de start van de werking van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding'.

In dezelfde periode werden ook voor de sectoren 'Nieuwe Materialen' en 'Mechatronica' analyses uitgevoerd, weliswaar niet altijd met hetzelfde uitgangspunt. Voor Mechatronica was op dat moment bijvoorbeeld de analyse van de regionale spreiding binnen West-Vlaanderen belangrijker, terwijl dat voor Voeding eerder de spreiding binnen Vlaanderen was.

Nadien volgden ad hoc actualisaties van één of meerdere indicatoren die in de initiële analyses aan bod kwamen.

In 2018 ontstond de idee om alle analyses te actualiseren. De wens om dit op een meer efficiënte en gecoördineerde manier te doen, resulteerde in onderhavige analyse.

Volgende uitgangspunten waren hierbij van belang:

- De analyse is in de toekomst regelmatig en eenvoudig te actualiseren. Daarom werd gekozen voor een beperkte set aan indicatoren die vlot verkrijgbaar en begrijpbaar zijn en doorheen de tijd een zekere consistentie vertonen.
- De analyse is relevant voor de eigen werking van de Fabrieken voor de Toekomst en vooral toegespitst op de economische prestaties. Daarom is het luik 'Arbeidsmarkt en opleiding' dat initieel in sommige analyses heel uitgebreid aan bod kwam, niet mee opgenomen in de actualisatie.
- De analyses van de verschillende Fabrieken zijn vergelijkbaar. Daarom is de opbouw van elke sectoranalyse identiek. De klemtoon ligt vooral op de vergelijking van de economische prestaties van de sector in West-Vlaanderen met dezelfde sector in Vlaanderen of met de totale economie van West-Vlaanderen. Ook de evolutie van de economische prestaties is belangrijk.

2. Afbakening van de sector

De focus van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding' (hierna FvT2 genoemd) is de voedings- en dranknijverheid. Aan de hand van de Nace-Bel-nomenclatuur bepaalden we welke sectoren en subsectoren hiertoe behoren. We weerhielden volgende codes:

- Voeding:
 - 10.1 Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten
 - 10.2 Verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren
 - 10.3 Verwerking en conservering van groenten en fruit
 - 10.4 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
 - 10.5 Vervaardiging van zuivelproducten
 - 10.6 Vervaardiging van maalderij- en zetmeelproducten
 - 10.7 Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren
 - 10.8 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen
 - 10.9 Vervaardiging van diervoeders

- Dranken:
 - 11.0 Dranken

Voor een volledig overzicht van de opgenomen sectoren en subsectoren verwijzen we naar de bijlage.

3. Loontrekkende tewerkstelling

3.1. Evolutie loontrekkende tewerkstelling

We starten met een gedetailleerde analyse van de loontrekkende tewerkstelling. Eind 2016 zorgde de West-Vlaamse voedings- en drankennijverheid voor een loontrekkende tewerkstelling van 17.173 personen. De voedingsnijverheid zorgt voor het overgrote aandeel (96,3%). In Vlaanderen is de verhouding iets anders, daar is 90,4% voeding en 9,6% dranken (tabel 3.1.1).

Het aandeel van West-Vlaanderen binnen Vlaanderen is bijgevolg groter voor voeding (29,3%) dan voor dranken (10,5%). Globaal heeft West-Vlaanderen een aandeel van 27,5% in de Vlaamse voedings- en drankennijverheid.

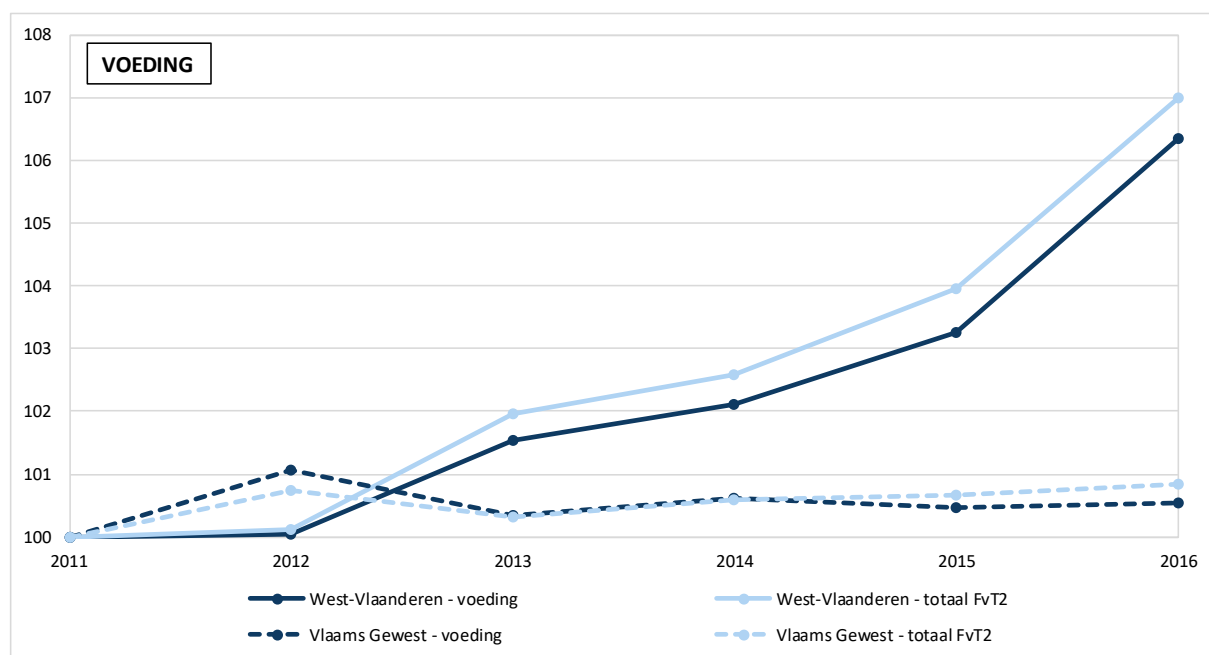
Tussen 2011 en 2016 steeg de loontrekkende tewerkstelling in de sector in West-Vlaanderen met 1.126 personen of 7%. In Vlaanderen was er ook een toename maar die was merkkelijk kleiner, slechts 0,8% (figuur 3.1.1). Hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen van 25,9% naar 27,5%. Zowel de voedings- als de drankennijverheid groeiden in West-Vlaanderen sneller dan in Vlaanderen (respectievelijk +6,4% en +27,8% in West-Vlaanderen ten opzichte van +0,5% en +3,9% in Vlaanderen).

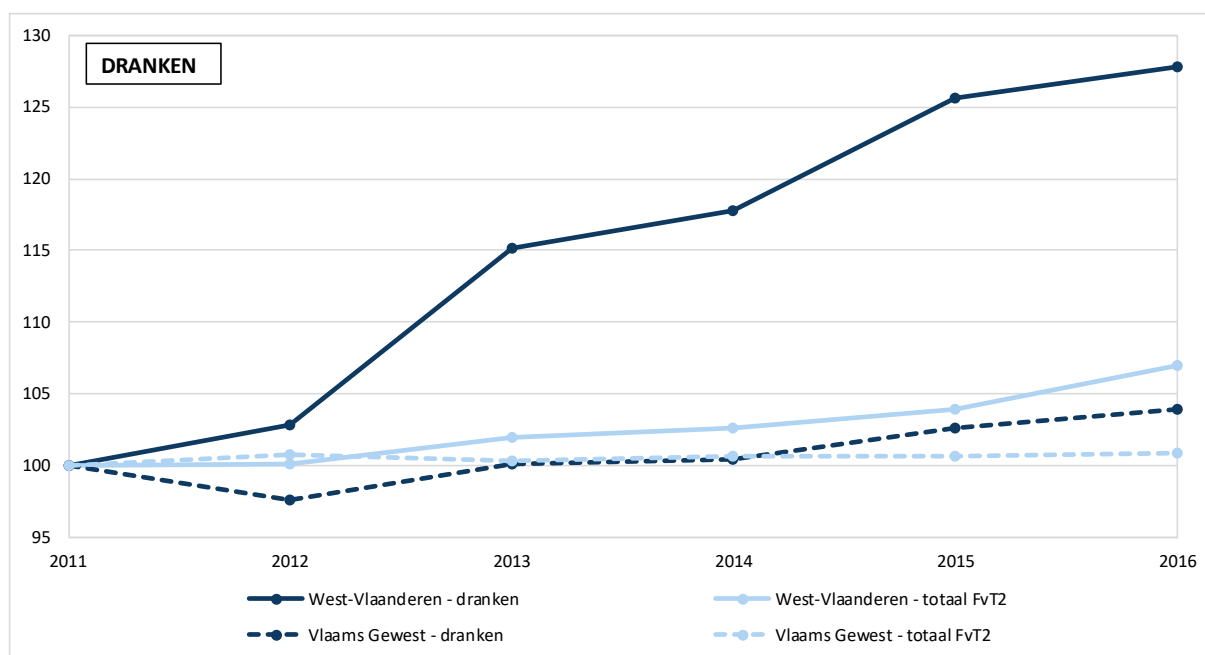
Tabel 3.1.1: Loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

	31 december 2011			31 december 2016		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	15.551	496	16.047	16.539	634	17.173
Vlaams Gewest	56.136	5.792	61.928	56.432	6.017	62.449
% WVl in VLG	27,7%	8,6%	25,9%	29,3%	10,5%	27,5%

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016 (index 2011=100).

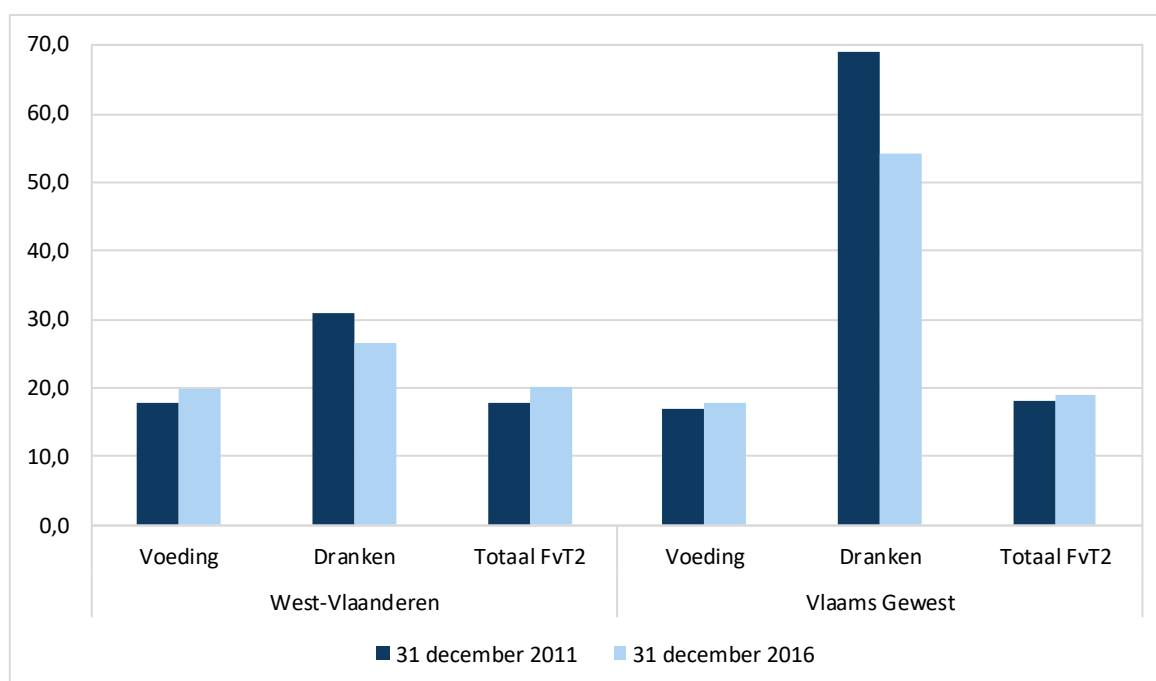

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.2 laat zien dat er een duidelijk verschil is tussen de voedingsnijverheid en de dranknijverheid wat betreft de gemiddelde grootte van vestigingen. Ten eerste zijn de vestigingen in de voedingssector gemiddeld veel kleiner dan deze in de drankensector. Ten tweede zijn de vestigingen in de voedingssector in West-Vlaanderen gemiddeld groter dan deze in Vlaanderen (19,9 versus 17,8) en omgekeerd zijn de vestigingen in de drankensector in West-Vlaanderen gemiddeld veel kleiner dan in Vlaanderen (26,4 versus 54,2). Tussen 2011 en 2016 nam de gemiddelde tewerkstelling in een vestiging in de voedingssector toe, terwijl die in een vestiging in de drankensector afnam, en dit zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen.

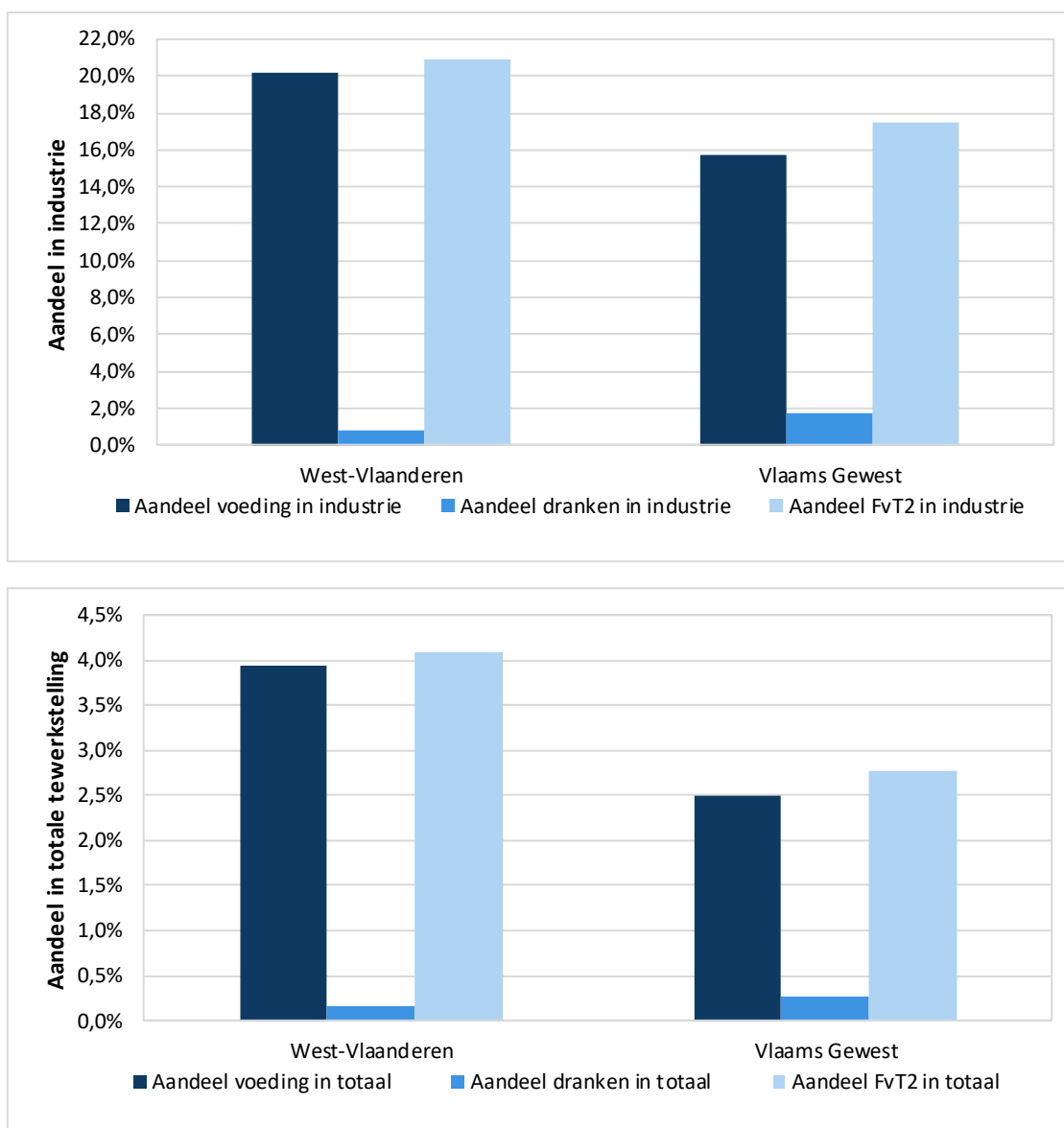
Figuur 3.1.2: Gemiddelde grootte van vestigingen in de voedings- en dranknijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.3 toont het grote aandeel van de voedings- en drankennijverheid in de West-Vlaamse industrie en totale economie. De sector staat in voor 20,9% van de West-Vlaamse industriële tewerkstelling en 4,1% van de totale loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen. In vergelijking met de aandelen van andere sectoren of in vergelijking met de aandelen van de sector in de Vlaamse industrie (17,5%) en de totale economie (2,8%) zijn dit vrij grote percentages.

Figuur 3.1.3: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid naar sector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2016.

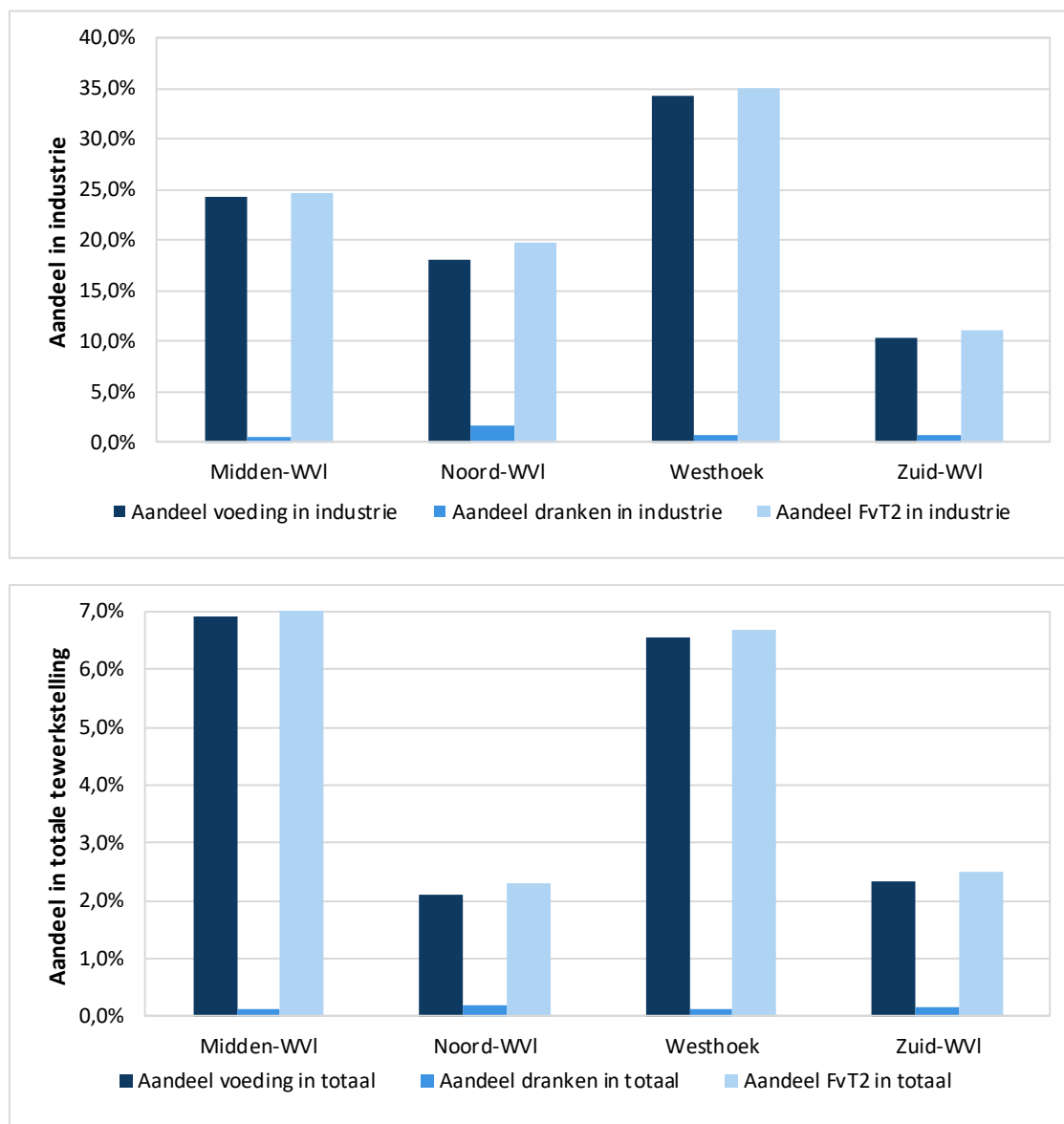

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Uit figuur 3.1.4 blijkt dat het aandeel van de voedings- en drankennijverheid in de industriële tewerkstelling in de Westhoek (35%) veel groter is dan in de andere West-Vlaamse regio's. Dit kan nagenoeg volledig worden toegeschreven aan het grote aandeel loontrekkenden in de voedingssector (34,4%). In Noord-West-Vlaanderen is het aandeel werknemers in de drankensector in de industrie (1,7%) het grootst.

Bekijken we de tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid ten opzichte van de totale tewerkstelling, dan staat Midden-West-Vlaanderen op kop (7%), gevolgd door de Westhoek (6,7%). Zuid- en Noord-West-Vlaanderen volgen op geruime afstand met respectievelijk 2,5% en 2,3% van de loontrekkenden die actief zijn in de voedings- en drankennijverheid.

Figuur 3.1.4: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de voedings- en drankennijverheid naar sector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaamse regio's, 31 december 2016.

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Samenvattend tonen we in tabel 3.1.2 de specialisatiegraden in de voedings- en drankennijverheid naar sector.

De specialisatiegraad van de West-Vlaamse voeding wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse voeding in de West-Vlaamse totale tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse voeding in de Vlaamse totale tewerkstelling:

$$\left[\frac{(\text{VOEDING WVVL}/\text{TOTAAL WVVL})}{(\text{VOEDING VLG}/\text{TOTAAL VLG}) \right] * 100$$

De berekening voor de drankensector en de volledige sector is gelijkaardig.

Voorgaande vaststellingen bevestigen de specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen in de voedings- en drankennijverheid. Voor de totale sector bedraagt de specialisatiegraad in West-Vlaanderen 148,0 en vooral de voedingssector draagt bij tot dit hoge cijfer. Ten opzichte van 2011 is de specialisatiegraad in de totale sector en vooral de voedingssector toegenomen. Ook de specialisatiegraad voor dranken steeg over deze periode van 45,8 in 2011 tot 56,7 in 2016, maar dit wijst uiteraard nog niet op een specialisatie voor West-Vlaanderen aangezien het cijfer kleiner blijft dan 100.

Tabel 3.1.2: Evolutie van de specialisatiegraden in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

	31 december 2011			31 december 2016		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	148,1	45,8	138,5	157,7	56,7	148,0
Vlaams Gewest	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren

In dit onderdeel bespreken we de loontrekkende tewerkstelling per subsector. Hierin worden de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid nog verder ingedeeld. We beginnen met de voedingssector in tabel 3.2.1. De grootste subsector in West-Vlaanderen op 3-digitniveau binnen de voedingssector is de verwerking en conservering van groenten en fruit. In 2016 vertegenwoordigde deze subsector 26,1% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse voedingssector. Hierop volgt de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren (19,4%) en de verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten (18,4%).

Met uitzondering van de verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren (-114 of -15,1%) en de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren (-260 of -7,5%) kenden alle deelsectoren van de West-Vlaamse voedingssector een toename van de tewerkstelling in de periode 2011-2016. In absolute termen was de toename het grootst bij de verwerking en conservering van groenten en fruit (+582 of +15,6%) en de vervaardiging van andere voedingsmiddelen (+388 of +21,4%).

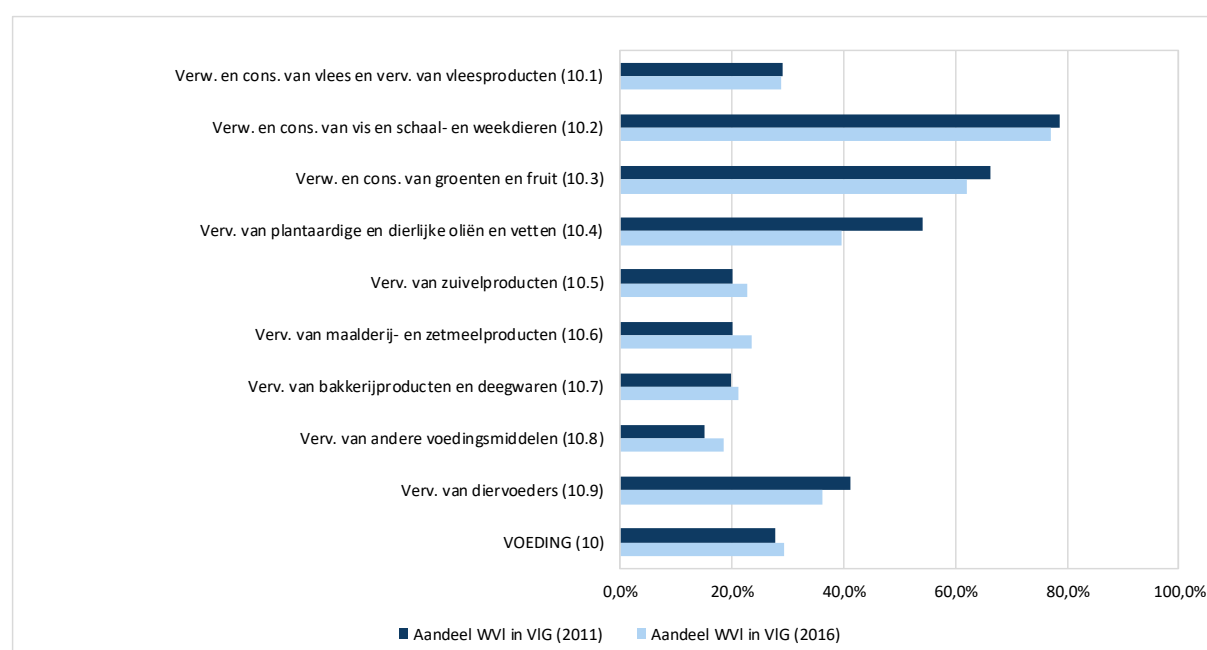
Uit figuur 3.2.1 blijkt dat het aandeel van de West-Vlaamse voedingssector in Vlaanderen in de periode 2011-2016 toenam. Dit was ook het geval in volgende subsectoren: de vervaardiging van zuivelproducten, de vervaardiging van maalderij- en zetmeelproducten, de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren en de vervaardiging van andere voedingsmiddelen. In de andere deelsectoren daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer. Doordat de tewerkstelling bij de vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten in Vlaanderen veel sterker toenam dan in West-Vlaanderen liep het West-Vlaamse aandeel terug van 54,1% in 2011 naar 39,6% in 2016.

Tabel 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2011	2016	2011-2016	2011	2016	2011-2016
Verw. en cons. van vlees en verv. van vleesproducten (10.1)	2.985	3.048	+2,1%	10.301	10.574	+2,7%
Verw. en cons. van vis en schaal- en weekdieren (10.2)	756	642	-15,1%	962	832	-13,5%
Verw. en cons. van groenten en fruit (10.3)	3.737	4.319	+15,6%	5.642	6.967	+23,5%
Verv. van plantaardige en dierlijke oliën en vetten (10.4)	498	532	+6,8%	920	1.342	+45,9%
Verv. van zuivelproducten (10.5)	1.041	1.194	+14,7%	5.151	5.225	+1,4%
Verv. van maalterij- en zetmeelproducten (10.6)	303	376	+24,1%	1.503	1.606	+6,9%
Verv. van bakkerijproducten en deegwaren (10.7)	3.461	3.201	-7,5%	17.369	15.118	-13,0%
Verv. van andere voedingsmiddelen (10.8)	1.814	2.202	+21,4%	11.964	11.941	-0,2%
Verv. van diervoeders (10.9)	956	1.025	+7,2%	2.324	2.827	+21,6%
VOEDING (10)	15.551	16.539	+6,4%	56.136	56.432	+0,5%

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren (3-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Bekijken we de evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector op niveau van de 5-digitsubsectoren (tabel 3.2.1), dan springen een aantal subsectoren in het oog. De sterke toename van het aantal loontrekkenden in de verwerking en conservering van groenten en fruit kan worden toegeschreven aan twee subsectoren: de productie van diepgevroren aardappelbereidingen (+391 of +71,4%) en de productie van diepgevroren groenten en fruit (+282 of +14,1%). Deze toenames compenseerden ruimschoots de afname van de tewerkstelling bij de verwerking en conservering van aardappelen (excl. diepgevroren aardappelbereidingen) (-100 of -9,1%). De toename van de tewerkstelling bij de vervaardiging van andere voedingsmiddelen was voornamelijk toe te schrijven aan de sterke toename bij de vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en

dieetvoeding (+286 of +68,1%). De afname van de tewerkstelling bij de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren is vooral toe te schrijven aan een afname bij de ambachtelijke vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk (-272 of -12,8%), al was er ook bij de industriële vervaardiging een afname (-44 of -14,9%).

Tabel 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de voedingssector naar subsectoren (5-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2011 en 31 december 2016.

	West-Vlaanderen			% WV in VLG	
	2011	2016	2011-2016	2011	2016
Verw. en cons. van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	1.980	1.982	+0,1%	55,3%	53,0%
Verw. en cons. van gevogelte (10120)	718	786	+9,5%	33,3%	33,8%
Verv. van producten van vlees of van vlees van gevogelte (10130)	287	280	-2,4%	6,3%	6,2%
Verw. en cons. van vis en schaal- en weekdieren (10200)	756	642	-15,1%	78,6%	77,2%
Verw. en cons. van aardappelen, excl. productie van diepgevroren aardappelbereidingen (10311)	1.094	994	-9,1%	92,7%	56,9%
Productie van diepgevroren aardappelbereidingen (10312)	548	939	+71,4%	48,8%	63,3%
Verv. van groente- en fruitsappen (10320)	4	6	+50,0%	2,7%	6,1%
Verw. en cons. van groenten, exclusief productie van diepgevroren groenten (10391)	63	70	+11,1%	7,3%	6,8%
Verw. en cons. van fruit, exclusief productie van diepgevroren fruit (10392)	23	23	+0,0%	7,6%	7,6%
Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	2.005	2.287	+14,1%	98,9%	98,9%
Verv. van oliën en vetten (10410)	190	222	+16,8%	36,3%	24,9%
Verv. van margarine en andere spijsvetten (10420)	308	310	+0,6%	77,6%	68,6%
Zuivelfabrieken en kaasmakerijen (10510)	597	660	+10,6%	15,3%	16,7%
Verv. van consumptie-ijs (10520)	444	534	+20,3%	35,8%	41,8%
Verv. van maalterijproducten (10610)	187	255	+36,4%	21,6%	27,4%
Verv. van zetmeel en zetmeelproducten (10620)	116	121	+4,3%	18,2%	17,9%
Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk (10711)	295	251	-14,9%	13,2%	9,4%
Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk (10712)	2.133	1.861	-12,8%	19,4%	21,5%
Verv. van beschuit en biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk (10720)	629	681	+8,3%	19,0%	20,5%
Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren (10730)	404	408	+1,0%	49,8%	87,9%
Verv. van suiker (10810)	103	115	+11,7%	20,5%	22,7%
Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk (10820)	660	615	-6,8%	12,7%	12,1%
Verw. van thee en koffie (10830)	37	73	+97,3%	2,5%	9,0%
Verv. van specerijen, sauzen en kruiden (10840)	52	82	+57,7%	4,0%	7,5%
Verv. van bereide maaltijden en schotels (10850)	160	224	+40,0%	35,3%	26,5%
Verv. van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding (10860)	420	706	+68,1%	43,4%	78,3%
Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g. (10890)	382	387	+1,3%	18,5%	14,3%
Verv. van veevoerders (10910)	938	1.003	+6,9%	41,4%	36,3%
Verv. van voeders voor huisdieren (10920)	18	22	+22,2%	32,1%	35,5%
VOEDING (10)	15.551	16.539	+6,4%	27,7%	29,3%

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse drankensector concentreert zich in twee subsectoren. De vervaardiging van bier is de grootste subsector (61,2%), gevolgd door de vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water (38,6%).

Beide subsectoren kenden in West-Vlaanderen in de periode 2011-2016 een toename van de tewerkstelling; de vervaardiging van bier telde 60 werknemers meer (of +18,3%) en de vervaardiging van frisdranken telde 77 werknemers meer (of +45,8%).

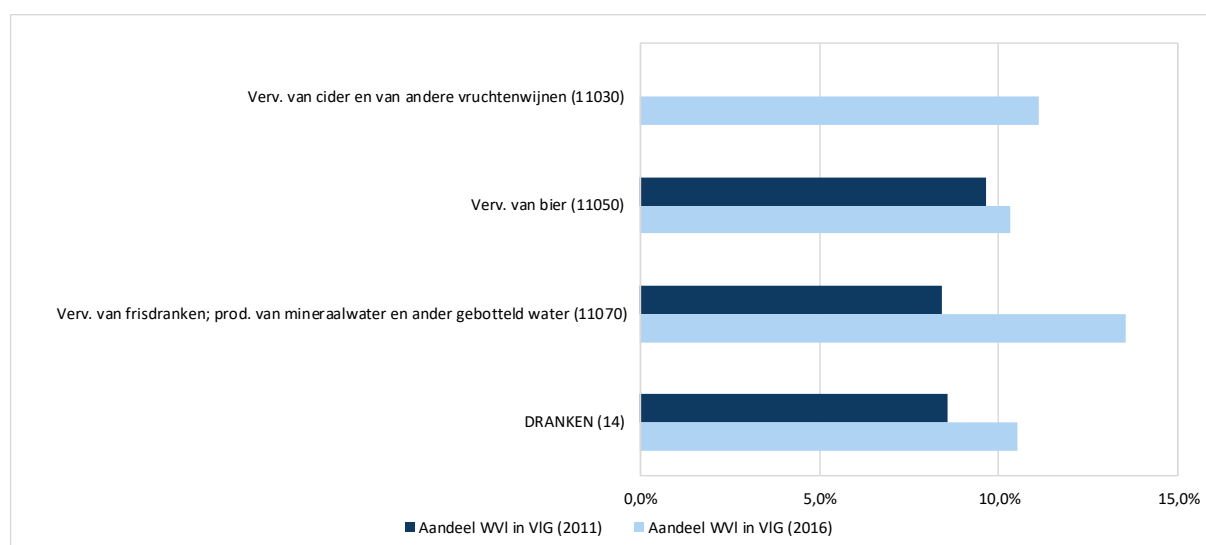
Uit figuur 3.2.2 blijkt dat het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer bij beide subsectoren toenam in de periode 2011-2016. Bij de vervaardiging van frisdranken steeg het West-Vlaamse aandeel het sterkst (van 8,4% in 2011 naar 13,6% in 2016).

Figuur 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de drankensector naar subsectoren, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2011	2016	2011-2016	2011	2016	2011-2016
Verv. van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen (11010)	0	0	-	251	283	+12,7%
Verv. van wijn uit druiven (11020)	0	0	-	0	0	-
Verv. van cider en van andere vruchtenwijnen (11030)	0	1	-	0	9	-
Verv. van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken (11040)	0	0	-	0	0	-
Verv. van bier (11050)	328	388	+18,3%	3.396	3.767	+10,9%
Verv. van mout (11060)	0	0	-	145	150	+3,4%
Verv. van frisdranken; prod. van mineraalwater en ander gebotteld water (11070)	168	245	+45,8%	2.000	1.808	-9,6%
DRANKEN (14)	496	634	+27,8%	5.792	6.017	+3,9%

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de drankensector naar subsectoren, aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Wanneer we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling in een sector en de subsectoren ervan combineren, kunnen we vier groepen van sectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren. We beschouwen hier de relatieve evolutie in de periode 2011-2016 en de specialisatiegraad in 2016. Het resultaat is terug te vinden in de figuren 3.2.3 en 3.2.4.

De specialisatiegraad voor de subsectoren is berekend ten opzichte van de totale sector, de specialisatiegraad van de totale sector en van de industrie is berekend ten opzichte van de totale economie¹.

De relatieve evolutie is berekend als het verschil in evolutie in West-Vlaanderen ten opzichte van de evolutie in het Vlaamse Gewest of met de volgende formule:

$$100 + [(WVL2016/WVL2011 - VLG2016/VLG2011) * 100]$$

Een cijfer groter dan 100 betekent dat de (sub)sector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde (sub)sector in het Vlaamse Gewest. Dit kan zowel betekenen dat de groei groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen. Het omgekeerde geldt voor een cijfer kleiner dan 100.

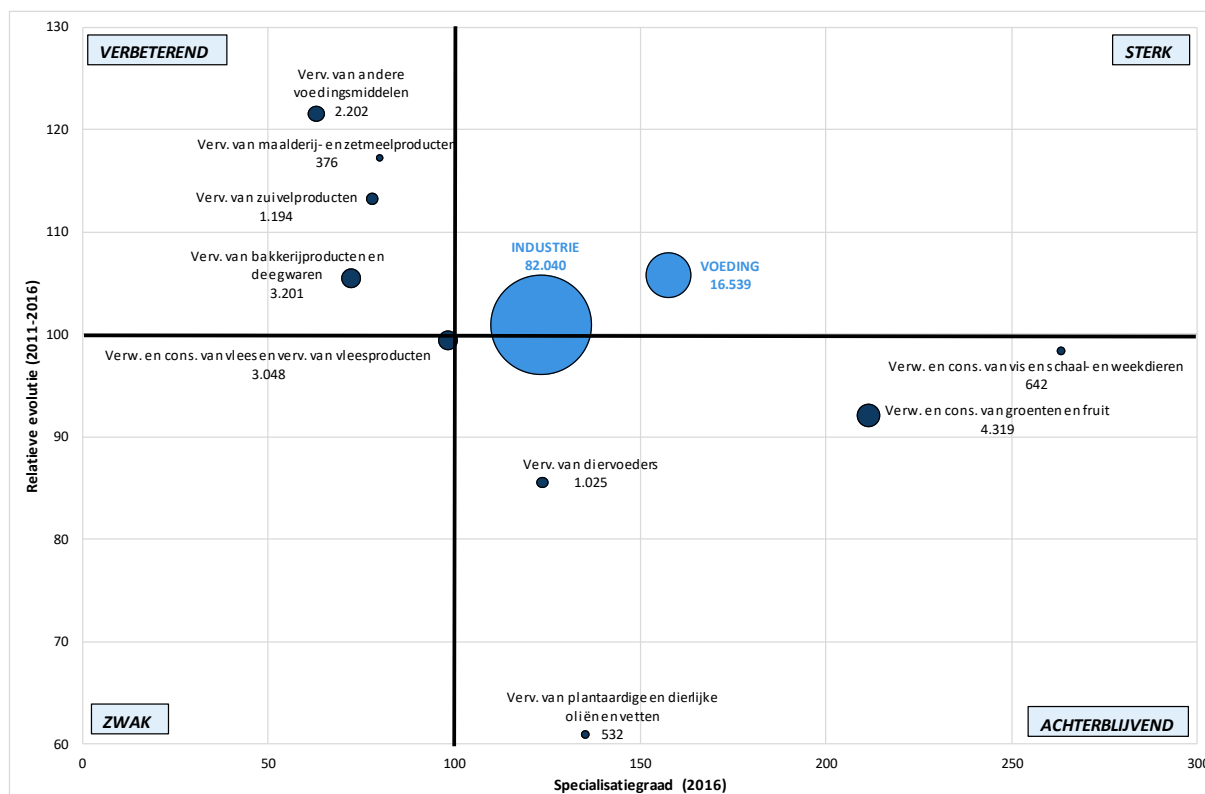
Sterke sectoren zijn de sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest en waarvan de tewerkstelling beter evolueerde dan in Vlaanderen. We vinden deze sectoren in het kwadrant rechtsboven op de figuur. **Verbeterende** sectoren vinden we linksboven op de figuur. Het zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is (in vergelijking met het Vlaamse Gewest), maar die toch een betere evolutie van de tewerkstelling kenden dan in Vlaanderen. **Zwakke** sectoren combineren een mindere goede evolutie van de tewerkstelling met een specialisatiegraad kleiner dan honderd. Ze situeren zich linksonder. Tot slot definiëren we de **achterblijvende** sectoren. Het zijn sectoren waarin de regio gespecialiseerd is, maar die een minder goede evolutie van de tewerkstelling kenden.

In de figuur 3.2.3 vinden we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling terug voor de voedingssector. Zowel de West-Vlaamse voedingssector in haar geheel als de West-Vlaamse industrie combineren een specialisatie t.o.v. Vlaanderen met een gunstigere evolutie van de tewerkstelling en bevinden zich aldus in het sterke kwadrant van de grafiek.

Vier subsectoren van de West-Vlaamse voedingssector, waaronder de op één na grootste, bevinden zich in de bovenste helft van het spreidingsdiagram en noteren dus een betere evolutie van de tewerkstelling dan in Vlaanderen, evenwel zonder specialisatie ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Er bevinden zich geen subsectoren in het sterke kwadrant. Omgekeerd zijn er vier subsectoren, waaronder ook de grootste subsector, met een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen waar de evolutie evenwel slechter was dan in Vlaanderen. In het zwakke kwadrant bevindt zich één subsector.

¹ De specialisatiegraad van de subsectoren (cfr. infra) van de voedings- en drankensector wordt berekend ten opzichte van de tewerkstelling in respectievelijk de voedings- en drankensector en niet ten opzichte van de totale tewerkstelling. Indien we de specialisatiegraad voor de subsectoren zouden berekenen ten opzichte van de totale economie, zou deze voor de meeste subsectoren boven de 100% liggen.

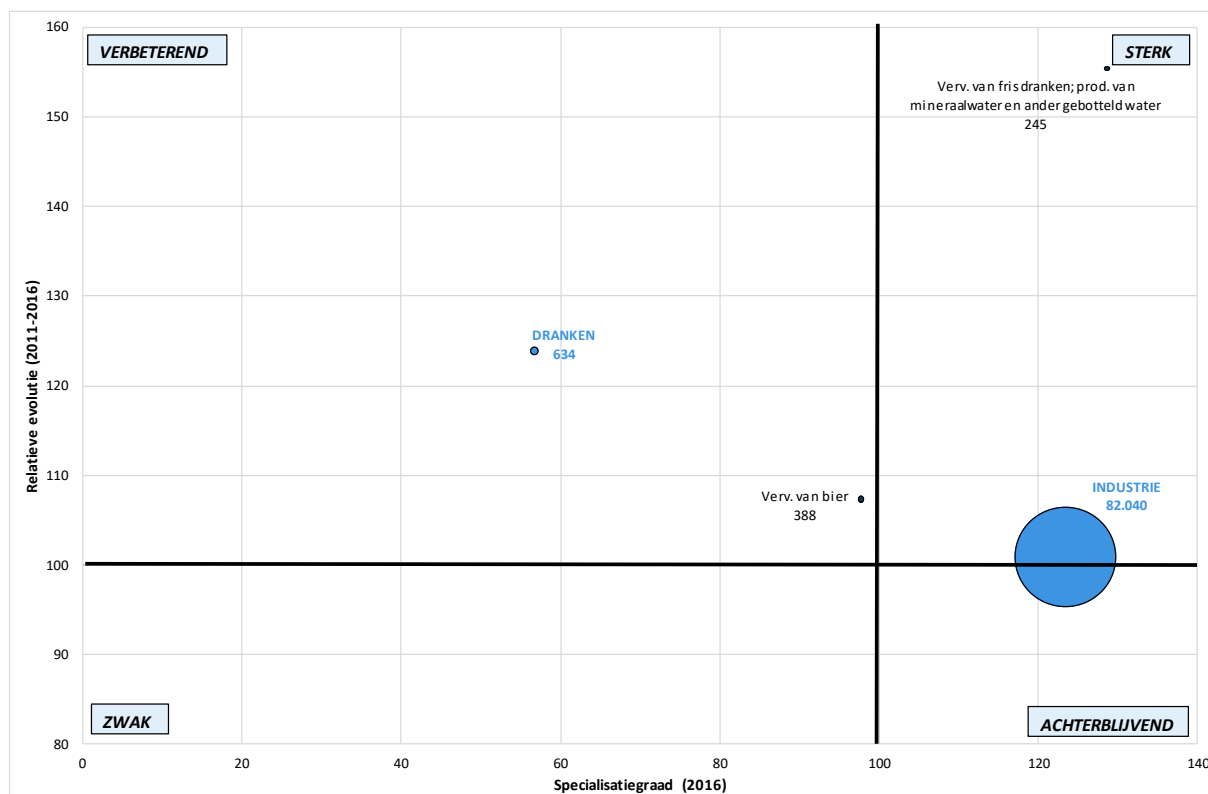
Figuur 3.2.3: Specialisatiegraad (2016) en relatieve groei (2011-2016) in de subsectoren van de voedingssector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

De specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling voor de sector dranken kunnen we zien in figuur 3.2.4. We stellen vast dat de twee subsectoren van de West-Vlaamse drankensector zich in de bovenste helft van het spreidingsdiagram bevinden en dus beter evolueerden dan de Vlaamse subsector. De evoluties van de subsectoren in de drankensector moeten wel enigszins gerelativeerd worden omdat we eerder zagen dat beide subsectoren vrij klein zijn in omvang. De vervaardiging van frisdranken bevindt zich aan de rechterkant van de grafiek en vertoont dus een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (sterke kwadrant). Bij de vervaardiging van bier was er, net zoals in de hele drankensector, in West-Vlaanderen geen specialisatie ten opzichte van Vlaanderen; de subsector bevindt zich in het verbeterende kwadrant.

Figuur 3.2.4: Specialisatiegraad (2016) en relatieve groei (2011-2016) in de subsectoren van de drankensector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse

In West-Vlaanderen telt 90,9% van de vestigingen in de voedings- en drankennijverheid minder dan 50 werknemers (klein), 6,8% tussen 50 en 200 werknemers (middelgroot) en 2,3% minstens 200 werknemers (groot). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de kleine vestigingen (92,1%) iets groter en de aandelen van de middelgrote (6,2%) en grote vestigingen (1,7%) iets kleiner. Op zich lijken de verschillen tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest hier niet zo groot.

Wanneer we echter naar de tewerkstelling volgens grootte van de vestiging kijken, zien we dat de grote vestigingen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling instaan dan in het Vlaamse Gewest (43,4% t.o.v. 36%). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de middelgrote (31,7% t.o.v. 28,7%) en kleine vestigingen (32,3% t.o.v. 27,9%) groter.

Als we naar de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid kijken zien we dat zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen de grote vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling zorgen in de drankensector. In West-Vlaanderen is dit ook het geval in de voedingssector, terwijl in Vlaanderen de kleine vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling in deze sector zorgen.

Tabel 3.3.1: Verdeling van het aantal vestigingen en loontrekkenden in de voedings- en drankennijverheid naar sector en grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2016.

Sector		<50 tew.		50-199 tew.		≥200 tew.		Totaal
		In a.c.	In %	In a.c.	In %	In a.c.	In %	
VESTIGINGEN								
West-Vlaanderen	Voeding	756	91,1%	55	6,6%	19	2,3%	830
	Dranken	20	83,3%	3	12,5%	1	4,2%	24
	FvT2	776	90,9%	58	6,8%	20	2,3%	854
Vlaams Gewest	Voeding	2.936	92,6%	190	6,0%	46	1,5%	3.172
	Dranken	87	78,4%	14	12,6%	10	9,0%	111
	FvT2	3.023	92,1%	204	6,2%	56	1,7%	3.283
LOONTREKKENDEN								
West-Vlaanderen	Voeding	4.628	28,0%	4.703	28,4%	7.208	43,6%	16.539
	Dranken	158	24,9%	232	36,6%	244	38,5%	634
	FvT2	4.786	27,9%	4.935	28,7%	7.452	43,4%	17.173
Vlaams Gewest	Voeding	19.233	34,1%	18.397	32,6%	18.802	33,3%	56.432
	Dranken	934	15,5%	1.375	22,9%	3.708	61,6%	6.017
	FvT2	20.167	32,3%	19.772	31,7%	22.510	36,0%	62.449
LOONTREKKENDEN PER VESTIGING								
West-Vlaanderen	Voeding	6,1		85,5		379,4		19,9
	Dranken	7,9		77,3		244,0		26,4
	FvT2	6,2		85,1		372,6		20,1
Vlaams Gewest	Voeding	6,6		96,8		408,7		17,8
	Dranken	10,7		98,2		370,8		54,2
	FvT2	6,7		96,9		402,0		19,0

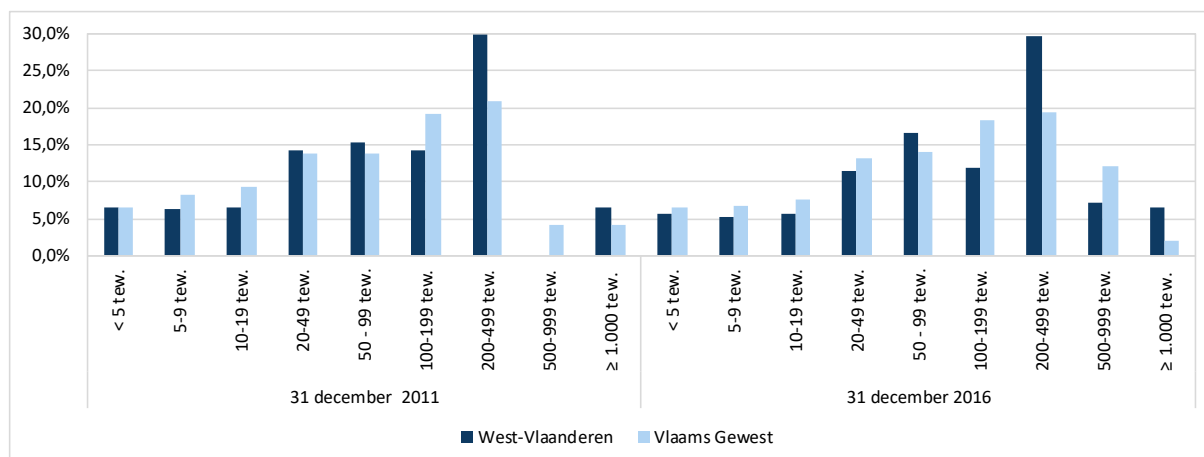
Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In wat volgt wordt de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse meer in detail besproken en grafisch weergegeven voor de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid.

In de West-Vlaamse voedingssector zorgen de vestigingen met 200 tot 500 werknemers in 2016 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector (29,7%), gevolgd door de vestigingen met 50 tot 100 werknemers (16,6%) (figuur 3.3.1). Ook in het Vlaamse Gewest dragen de vestigingen met 200 tot 500 werknemers het meest bij tot de totale tewerkstelling in de sector (19,4%), maar volgen de vestigingen met 100 tot 200 werknemers op de tweede plaats (18,4%). De aandelen van de vestigingen met 200 tot 500 werknemers daalden zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen licht tussen 2011 en 2016. In dezelfde periode steeg het aandeel van vestigingen met 50 tot 100 werknemers in West-Vlaanderen en daalde het aandeel van vestigingen met 100 tot 200 werknemers in Vlaanderen.

Wellicht heeft er tussen 2011 en 2016 in West-Vlaanderen een verschuiving plaatsgevonden naar de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers vanuit de lager gelegen grootteklassen, want het aandeel van de groep met 500 tot 1.000 werknemers is aanzienlijk toegenomen terwijl het aandeel van de net lager gelegen grootteklassen is gedaald. Ook in Vlaanderen nam het aandeel van vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers sterk toe, wellicht als gevolg van een verschuiving vanuit de groep met meer dan 1.000 werknemers.

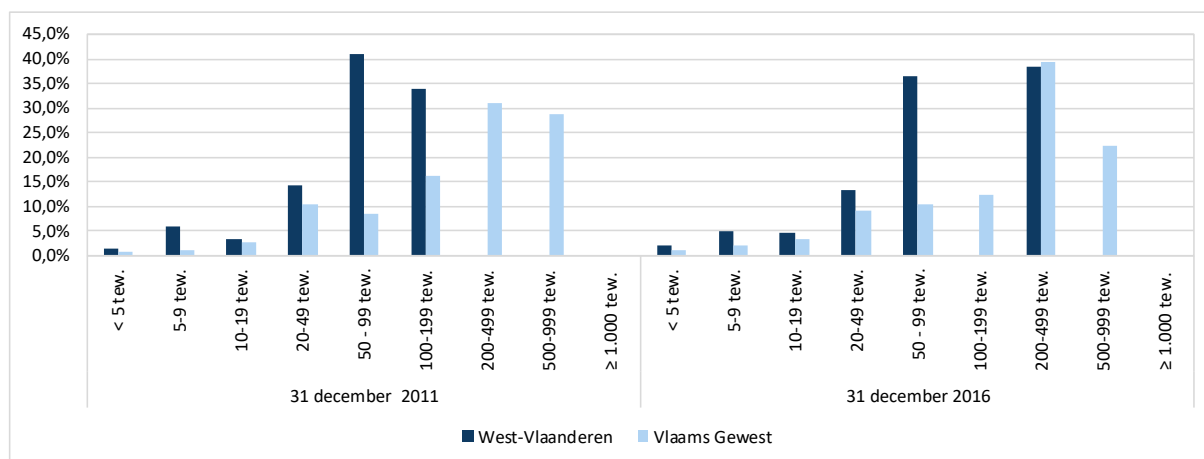
Figuur 3.3.1: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de voedingssector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In de drankensector zorgen de vestigingen met 200 tot 500 werknemers in 2016 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector en dit in zowel West-Vlaanderen (38,5%) als Vlaanderen (39,4%) (figuur 3.3.2). In West-Vlaanderen volgen de vestigingen met 50 tot 100 werknemers op de tweede plaats (36,6%); in Vlaanderen zijn dat de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers (22,3%). Tussen 2011 en 2016 vond in West-Vlaanderen een verschuiving plaats van de vestigingen met 100 tot 200 werknemers naar de vestigingen met 200 tot 500 werknemers; het aandeel van de vestigingen met 50 tot 100 werknemers kende een lichte afname. In Vlaanderen verschoof in dezelfde periode een deel van de tewerkstelling in vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers naar vestigingen met 200 tot 500 werknemers.

Figuur 3.3.2: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de drankensector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

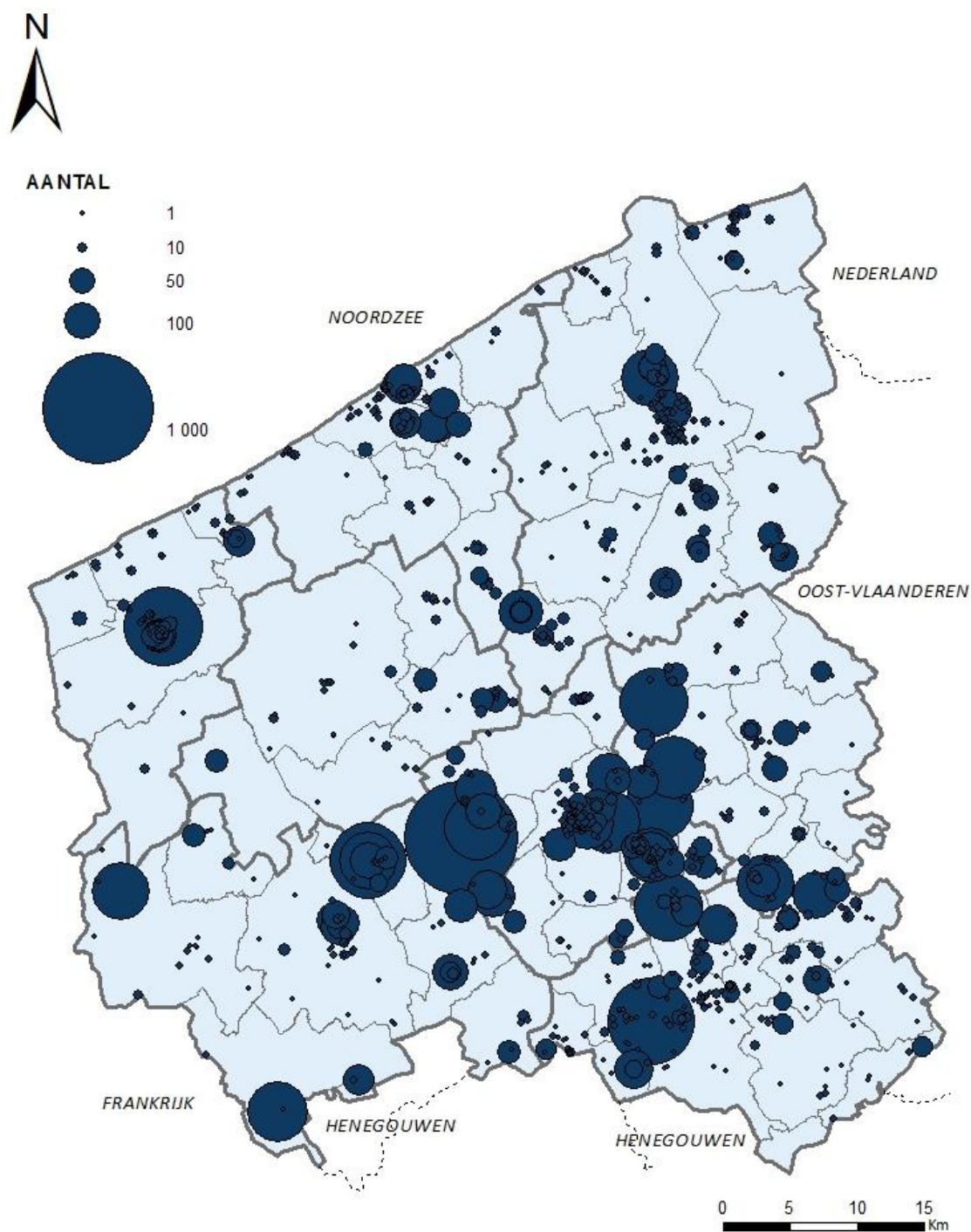
Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3.4. Geografische spreiding van vestigingen

Kaart 3.4.1 toont dat de vestigingen in de voedingssector verspreid zijn over heel West-Vlaanderen, maar dat de grote vestigingen in de sector zich concentreren in en rond het arrondissement Roeselare. Van de 34 West-Vlaamse voedingsvestigingen met meer dan 100 werknemers zijn er 11 in Roeselare gevestigd; acht in Ieper, vijf in Kortrijk en vier in Tielt (tabel 3.4.1). In Brugge, Oostende en Veurne vinden we respectievelijk drie, twee en één vestiging(en) in de voedingssector met 100 of meer werknemers. De West-Vlaamse vestigingen in de drankensector zijn verspreid (kaart 3.4.2). De grootste van de negen vestigingen in de drankensector met tien of meer werknemers situeert zich in Brugge (tabel 3.4.2)

Kaart 3.4.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de voedingssector, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.1: Vestigingen in de voedingssector met 100 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

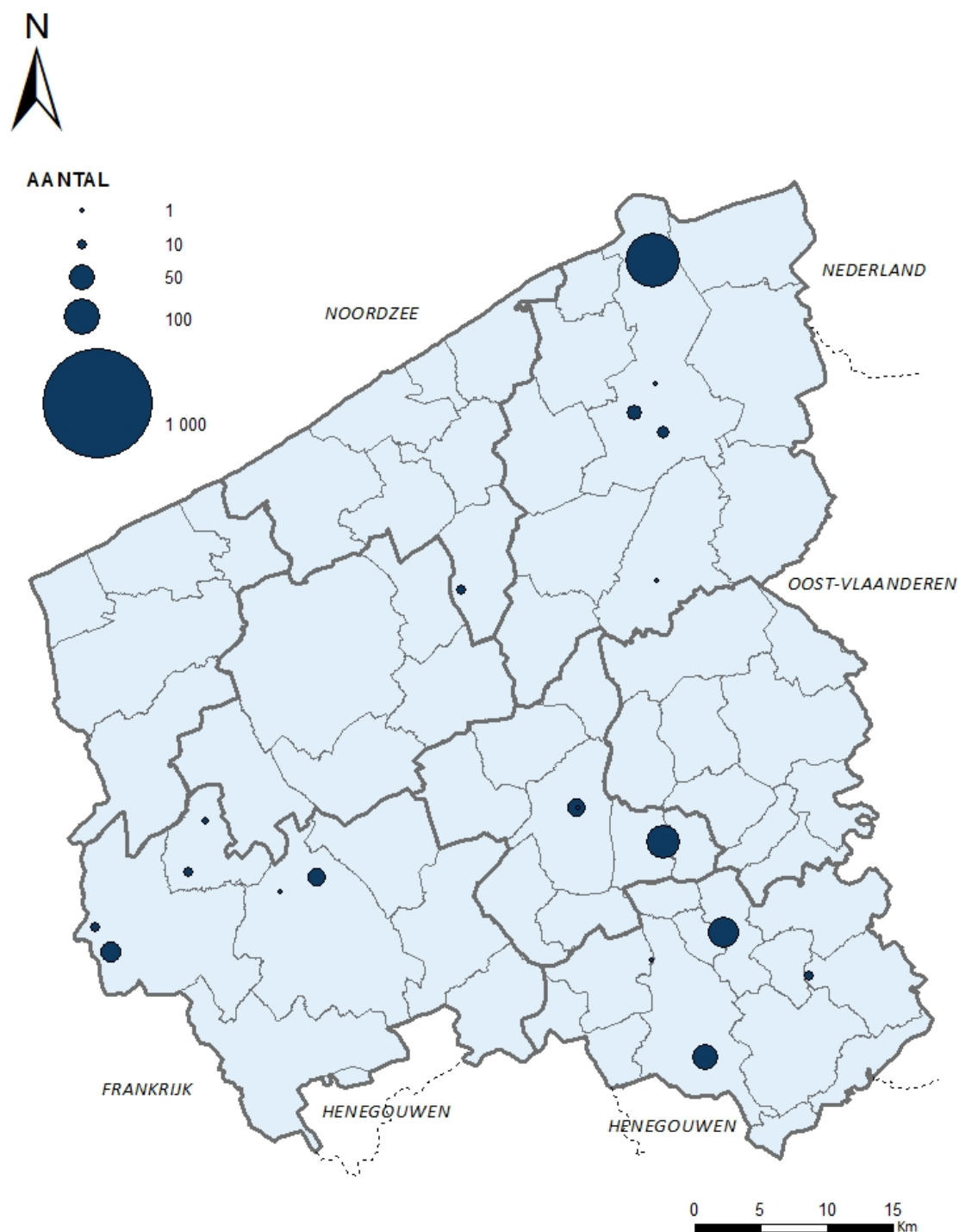
	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	Westvlees	Staden	Vlees, excl. vlees van gevogelte	1.000 of meer tew.
2	Alpro	Wevelgem	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 tew.
3	Veurne Snack Foods	Veurne	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
4	Ysco	Langemark-Poelkapelle	Consumptie-ijs	200-499 tew.
5	Dujardin Foods - Vestiging Koolskamp	Ardoorie	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
6	Ardovries	Ardoorie	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
7	Volys Star	Lendelede	Gevogelte	200-499 tew.
8	Greenyard Foods	Staden	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
9	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
10	D'Arta	Ardoorie	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
11	Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
12	Crop'S	Wielsbeke	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.
13	Eurofreez	Poperinge	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.
14	Belgomilk	Langemark-Poelkapelle	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.
15	Marine Harvest Pieters	Brugge	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.
16	Vandemoortele Izegem	Izegem	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.
17	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.
18	Lutosa Plant Waregem	Waregem	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
19	Cargill	Izegem	Oliën en vetten	100-199 tew.
20	Belgomilk	Moorslede	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.
21	Pluimveeslachterij Lammens	Torhout	Gevogelte	100-199 tew.
22	Mulder Natural Foods	Roeselare	Maalderijproducten	100-199 tew.
23	Westfro	Staden	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.
24	Vandenbogaerde	Menen	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.
25	Fromunion	Zonnebeke	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.
26	Frima	Oostende	Diepgevroren bereide maaltijden en snacking producten	100-199 tew.
27	Agristo	Harelbeke	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
28	Poppies Bakery	Zonnebeke	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.
29	Solae Belgium	Ieper	Soja-eiwitisolaten	100-199 tew.
30	Horafrost	Staden	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.

31	Genencor International	Brugge	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.
32	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.
33	Milcobel	Langemark-Poelkapelle	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.
34	Morubel	Oostende	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.4.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de dranksector, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.2: Vestigingen in de drankensector met 10 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.
2	Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Bier	50-99 tew.
3	Bavik	Harelbeke	Bier	50-99 tew.
4	Brouwerij Bockor	Kortrijk	Bier	50-99 tew.
5	Brasserie St. Bernard	Poperinge	Bier	20-49 tew.
6	Brouwerij Het Sas	Ieper	Bier	20-49 tew.
7	Brouwerij Rodenbach	Roeselare	Bier	20-49 tew.
8	Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Bier	10-19 tew.
9	Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Bier	10-19 tew.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

4. Zelfstandigen

Op 31 december 2016 telde West-Vlaanderen 1.580 zelfstandigen en helpers in de voedings- en drankennijverheid (tabel 4.1). In de periode 2011-2016 daalde hun aantal met 9% (figuur 4.1). Het aandeel binnen het Vlaamse Gewest kende een minieme toename van 29% in 2011 naar 29,2% in 2016.

Zo goed als alle zelfstandigen en helpers in de voedings- en drankennijverheid zijn actief in de voedingssector (99,4% in West-Vlaanderen en 99,2% in Vlaanderen eind 2016). Het aandeel van het aantal West-Vlaamse zelfstandigen en helpers in het Vlaamse cijfer bedroeg voor de voedingssector 29,2% en voor de drankensector 20,5% in 2016.

In de periode 2011-2016 daalde het aantal zelfstandigen en helpers in zowel de voedings- als de drankensector. In de voedingssector was de afname in West-Vlaanderen (-8,8%) iets kleiner dan in Vlaanderen (-9,3%). In relatieve termen was de afname in de drankensector in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen duidelijk groter dan in de voedingssector, maar in absolute termen ging het in West-Vlaanderen slechts om vijf personen en in Vlaanderen om 18 personen.

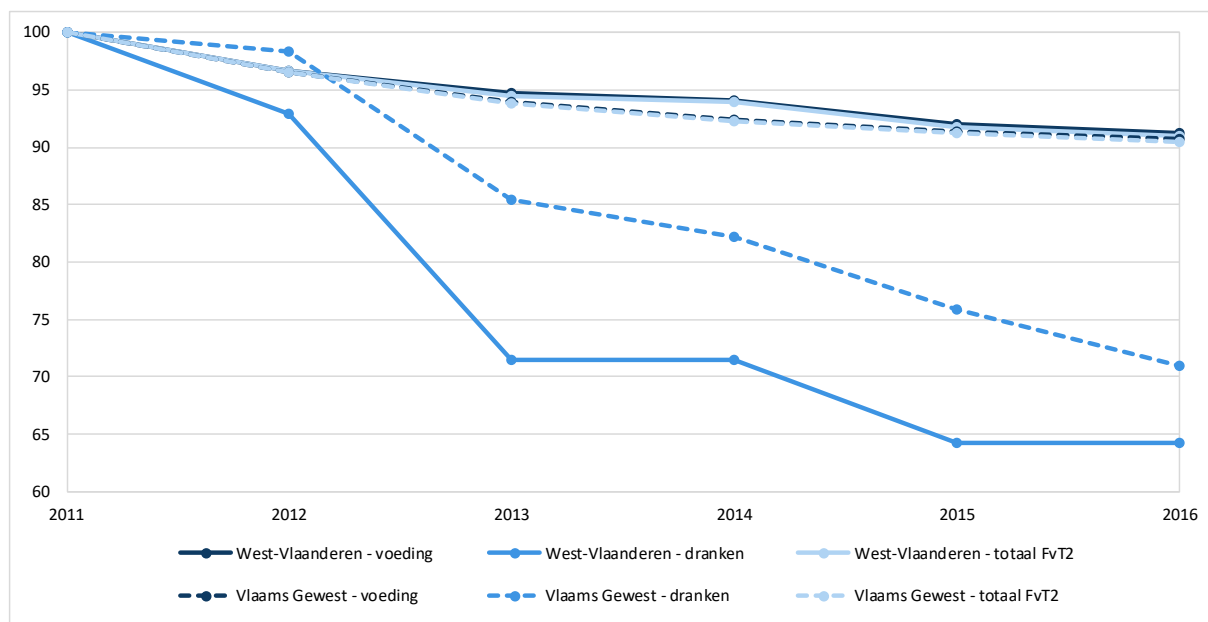
Tabel 4.1: Zelfstandigen naar hoedanigheid en helpers (a) in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

	Hoe- danig- heid	31 december 2011			31 december 2016		
		Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	Z-HB	1.082	5	1.087	986	6	992
	Z-BB	125	0	125	147	0	147
	Z-ANP	96	7	103	142	2	144
	H	544	2	546	443	1	444
	Z+H	1.722	14	1.736	1.571	9	1.580
Vlaams Gewest	Z-HB	4.102	39	4.141	3.747	27	3.774
	Z-BB	538	1	539	702	1	703
	Z-ANP	405	16	421	544	13	557
	H	1.420	7	1.427	1.084	4	1.088
	Z+H	5.927	62	5.989	5.375	44	5.419
% WV in VLG	Z-HB	26,4%	12,8%	26,2%	26,3%	22,2%	26,3%
	Z-BB	23,2%	0,0%	23,2%	20,9%	0,0%	20,9%
	Z-ANP	23,7%	43,8%	24,5%	26,1%	15,4%	25,9%
	H	38,3%	28,6%	38,3%	40,9%	25,0%	40,8%
	Z+H	29,1%	22,6%	29,0%	29,2%	20,5%	29,2%

(a) Z-HB = Zelfstandigen in hoofdberoep; Z-BB = Zelfstandigen in bijberoep; Z-ANP = Zelfstandigen actief na pensioenleeftijd; H = Helpers; Z+H = Zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers.

Bron: RSVZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers in de voedings- en dranknijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016 (index 2011=100).

Bron: RSVZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

5. Bedrijven

5.1. Actieve ondernemingen

De registratie van het aantal actieve btw-plichtigen gebeurt volgens het adres van de hoofdzetel. In die zin verschilt onderstaande analyse van de analyse van de loontrekkende tewerkstelling, die gebeurde volgens plaats van tewerkstelling (vestiging²).

Het aantal actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid daalde in West-Vlaanderen tussen 2011 en 2016 van 1.518 naar 1.461 (-3,8%) (tabel 5.1.1 en figuur 5.1.1). Ook in het Vlaamse Gewest was er een daling (-1,6%). De daling in West-Vlaanderen was evenwel groter dan in het Vlaamse Gewest waardoor het aandeel van de West-Vlaamse ondernemingen afnam van 27,7% naar 27,1%. De vertegenwoordiging van West-Vlaamse bedrijven in de Vlaamse sector blijft wel nog altijd zeer groot. Dit komt voornamelijk door het aandeel van de voedingsondernemingen (27,8%) en in mindere mate van de ondernemingen in de drankensector (17,5%).

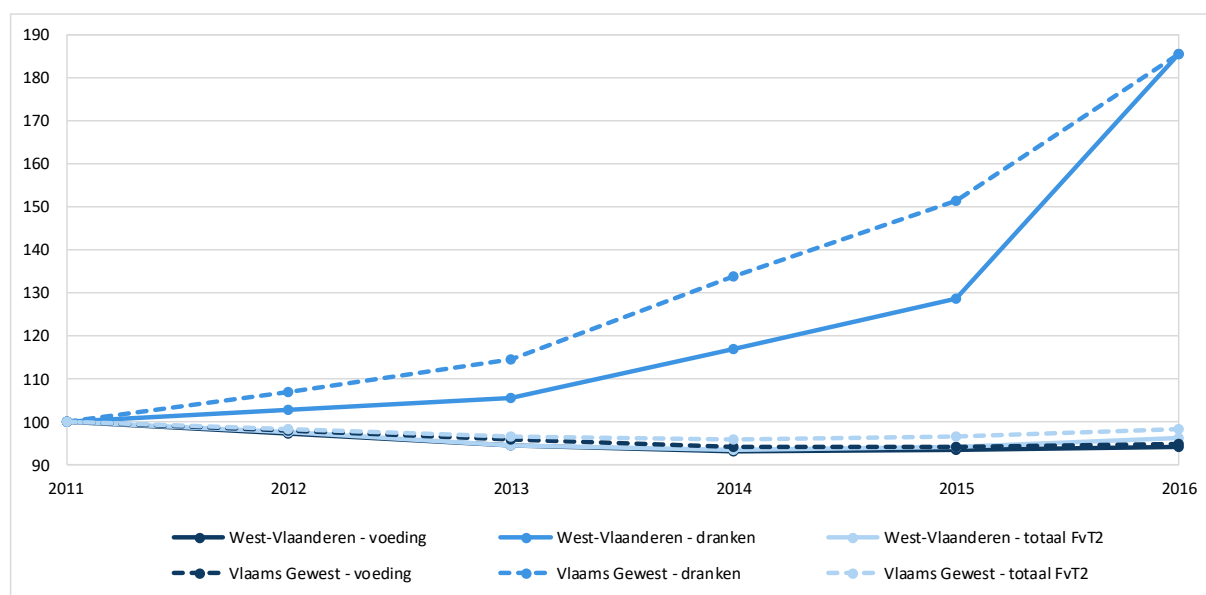
In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen daalde het aantal actieve ondernemingen in de voedingssector en was er een aanzienlijke procentuele toename in de drankensector.

Tabel 5.1.1: Actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

	31 december 2011			31 december 2016		
	Voeding	Dranken	Totaal FvT2	Voeding	Dranken	Totaal FvT2
West-Vlaanderen	1.483	35	1.518	1.396	65	1.461
Vlaams Gewest	5.284	200	5.484	5.025	371	5.396
% WV in VLG	28,1%	17,5%	27,7%	27,8%	17,5%	27,1%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.1: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016 (index 2011=100).

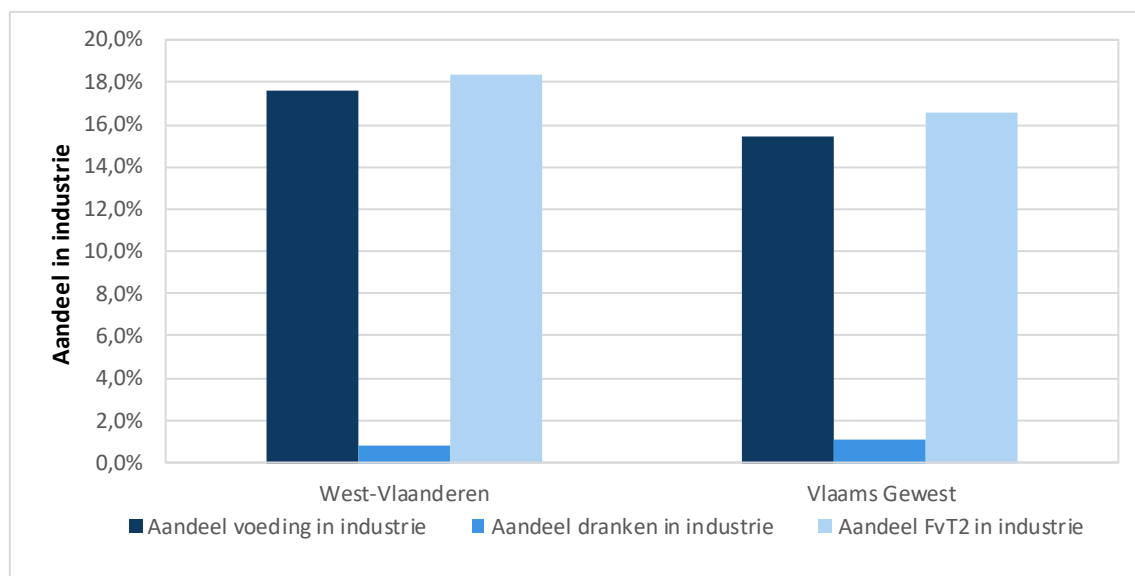

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

² Een vestiging is elke plaats die geografisch kan worden geïdentificeerd met een adres en waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend.

De voedings- en drankennijverheid is in West-Vlaanderen goed voor 18,4% van het aantal actieve ondernemingen in de West-Vlaamse industrie (figuur 5.1.2). Het grootste deel komt van de voedingssector (17,6%). In Vlaanderen ligt het aandeel actieve ondernemingen in de industrie in zowel de Fabriek (16,5%) als de voedingssector (15,4%) lager dan in West-Vlaanderen; het aandeel van de drankensector in het aantal industriële ondernemingen is in Vlaanderen (1,1%) iets groter dan in West-Vlaanderen (0,8%).

Figuur 5.1.2: Aandeel van de actieve ondernemingen in de voedings- en drankennijverheid naar sector in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2016.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

5.2. Starters en uittredingen

Het aantal starters³ wordt gedefinieerd als de som van het aantal inschrijvingen van nieuwe btw-plichtigen en het aantal wederonderwerpingen van btw-plichtige ondernemingen. Niet-btw-plichtige ondernemingen (zoals sommige handelsvennootschappen of non-profitorganisaties) worden niet opgenomen. Het aantal uittredingen wordt gedefinieerd als het aantal btw-plichtigen dat niet langer als actief wordt bestempeld omwille van stopzettingen of faillissementen.

³ De definiëring van starters en uittredingen is in deze statistiek wel administratief. Zo vinden we onder de starters ook ondernemingen die worden omgevormd van "natuurlijk persoon" naar "rechtspersoon". Dit zorgt ervoor dat deze ondernemingen tweemaal worden geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). In werkelijkheid gaat het echter om dezelfde onderneming, zij het dan onder een andere juridische vorm. Het is niet mogelijk om dergelijke administratieve starters uit de statistiek te filteren. De redenen waarom een onderneming de activiteiten stopzet kunnen vrij divers zijn (vrijwillige stopzetting van de activiteiten, faillissement, het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, een administratieve wijziging, enz.).

Omwille van de kleine absolute aantallen van starters en uittredingen bekijken we hier het totale aantal starters en uittreders over de periode 2011-2016 en de gemiddelde starters- en uittredingsratio⁴ in deze periode.

De startersratio in de voedings- en drankennijverheid ligt lager dan de algemene startersratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest (tabel 5.2.1).

De algemene startersratio lag in de periode 2011-2016 in West-Vlaanderen lager dan in het Vlaamse Gewest (7,8% tegenover 8,8%), maar het verschil in startersratio tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen is wat de Fabriek betreft nog iets groter (4% tegenover 5,2%).

Tabel 5.2.1: Aantal starters en gemiddelde startersratio in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016.

	Voeding		Dranken		Totaal FvT2		Industrie		Totaal	
	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio
West-Vlaanderen	305	3,6%	43	16,6%	348	4,0%	2.528	5,4%	50.535	7,8%
Vlaams Gewest	1.440	4,7%	245	15,5%	1.685	5,2%	12.566	6,6%	269.011	8,8%
% WV in VLG	21,2%		17,6%		20,7%		20,1%		18,8%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Ook de uittredingsratio ligt in de voedings- en drankennijverheid lager dan de algemene uittredingsratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen. Het verschil is wel minder groot dan bij de startersratio en dit zowel wat betreft de verschillen tussen de voedings- en drankennijverheid en de totale economie als de verschillen tussen West-Vlaanderen (4,8%) en het Vlaamse Gewest (5,4%).

Tabel 5.2.2: Aantal uittredingen en gemiddelde uittredingsratio in de voedings- en drankennijverheid naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016.

	Voeding		Dranken		Totaal FvT2		Industrie		Totaal	
	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio
West-Vlaanderen	410	4,8%	10	3,9%	420	4,8%	2.272	4,9%	37.793	5,8%
Vlaams Gewest	1.694	5,5%	51	3,2%	1.745	5,4%	10.458	5,5%	194.852	6,4%
% WV in VLG	24,2%		19,6%		24,1%		21,7%		19,4%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

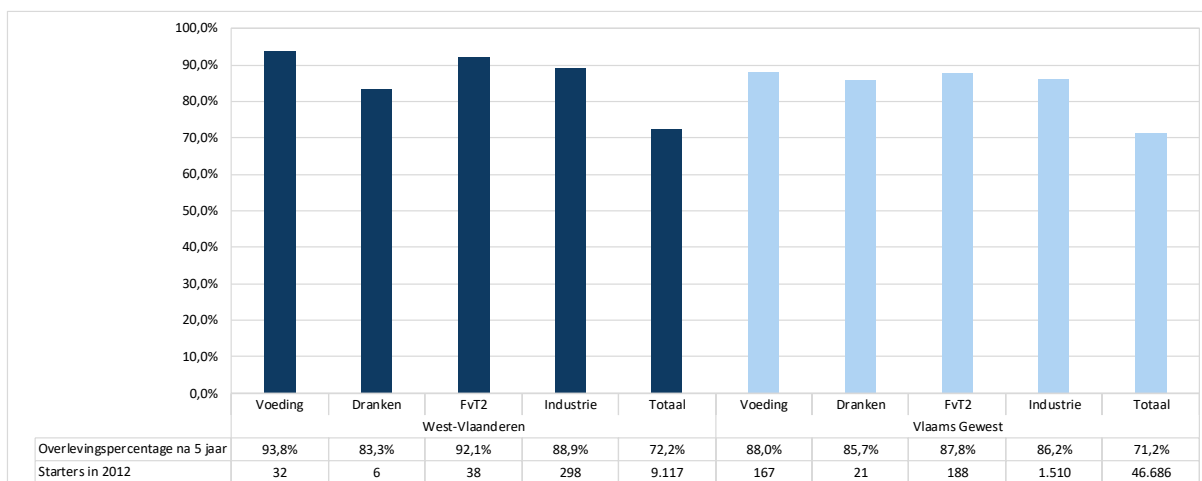
⁴ Berekend als het gemiddeld aantal starters in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen. De gemiddelde uittredingsratio werd op analoge wijze berekend.

5.3. Overlevingspercentage van starters

In figuur 5.3.1 wordt het overlevingspercentage gevisualiseerd. Om het overlevingspercentage van starters te berekenen wordt gebruik gemaakt van de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de KBO. Op basis hiervan kunnen we de exacte leeftijd van de onderneming bij stopzetting berekenen. De definiëring van starters en stopzettingen is wel administratief. In tegenstelling tot eerdere analyses van het overlevingspercentage van starters (o.a. West-Vlaanderen Ontcijferd – editie 2016) worden nu ook de starters zonder activiteitscode meegenomen, waardoor het totaalcijfer in absolute termen hoger ligt.

Van de 38 ondernemingen opgestart in de voedings- en drankennijverheid in 2012 in West-Vlaanderen, bleken vijf jaar later slechts drie ondernemingen niet meer te bestaan. In het Vlaams Gewest waren 23 van de 188 in 2012 gestarte ondernemingen vijf jaar later niet meer actief. Dit resulteert in overlevingspercentages in de Fabriek van 92,1% in West-Vlaanderen en 87,8% in het Vlaamse Gewest. De percentages liggen in lijn met deze van de industrie, maar zijn bijzonder hoog in vergelijking met de totale economie.

Figuur 5.3.1: Overlevingspercentage in 2017 na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2012, voedings- en drankennijverheid ingedeeld naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Bron: Lokovest (5/7/2018), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

6. Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Anders gezegd kan de bruto toegevoegde waarde ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die zijn ingeschakeld in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst ...).

De toegevoegde waardestatistieken van de Nationale Bank van België (NBB) kunnen niet opgesplitst worden naar subsector. Daarom analyseren we hier de overkoepelende sector 'voeding, dranken en tabak'.

Deze cijfers worden geregistreerd naar maatschappelijke zetel. Hierdoor wordt mogelijks een belangrijk deel van de in West-Vlaamse vestigingen gerealiseerde toegevoegde waarde niet in West-Vlaanderen geregistreerd. Omgekeerd zal voor West-Vlaanderen ook toegevoegde waarde worden meegenomen die in niet- West-Vlaamse vestigingen werd gerealiseerd. Het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's telt dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest speelt ook een rol.

Rekening houdend met de hierboven beschreven opmerkingen omtrent de afbakening van de sector blijkt de voedings- en drankennijverheid in West-Vlaanderen iets meer dan 1,5 miljard euro toegevoegde waarde te genereren (tabel 6.1). Dit is ongeveer een kwart van de Vlaamse toegevoegde waarde in de hele sector (25,8%). Het aandeel van West-Vlaanderen nam tussen 2011 en 2016 ook toe. De toegevoegde waarde in de Fabriek steeg in West-Vlaanderen (+23,8%) immers sterker dan in Vlaanderen (+18,6%) (figuur 6.1).

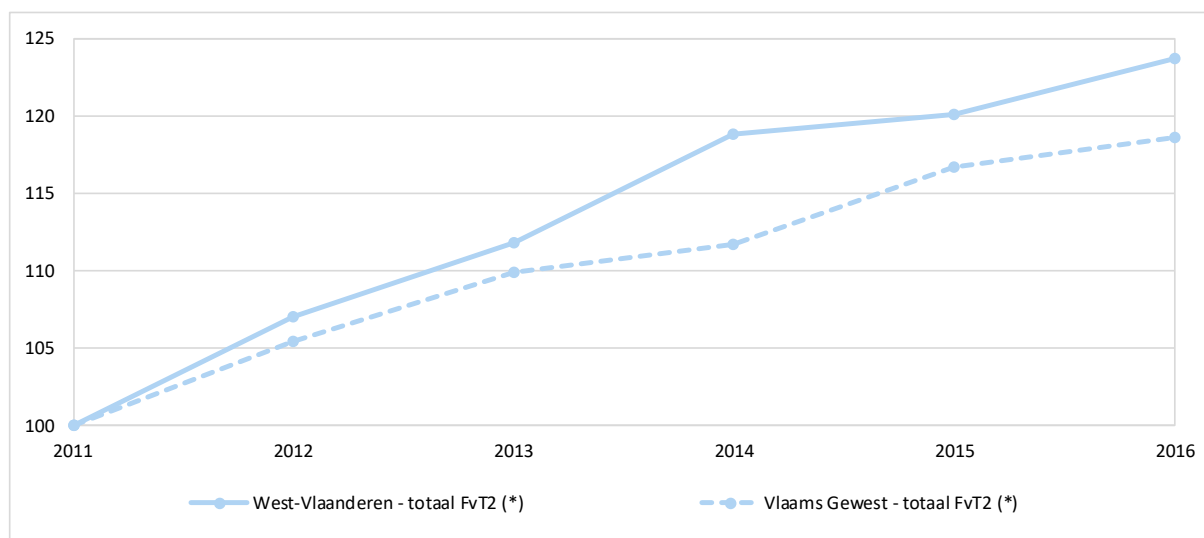
Tabel 6.1: Toegevoegde waarde (miljoen euro) tegen lopende prijzen de sector 'voeding, dranken en tabak' (*), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011 en 2016.

	2011	2016
	Totaal FvT2 (*)	Totaal FvT2 (*)
West-Vlaanderen	1.235	1.529
Vlaams Gewest	4.998	5.929
% WV in VLG	24,7%	25,8%

(*) Voedings- en drankennijverheid incl. tabak.

Bron: NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.1: Evolutie van de toegevoegde waarde in de sector 'voeding, dranken en tabak' (*), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2011-2016 (index 2011=100).

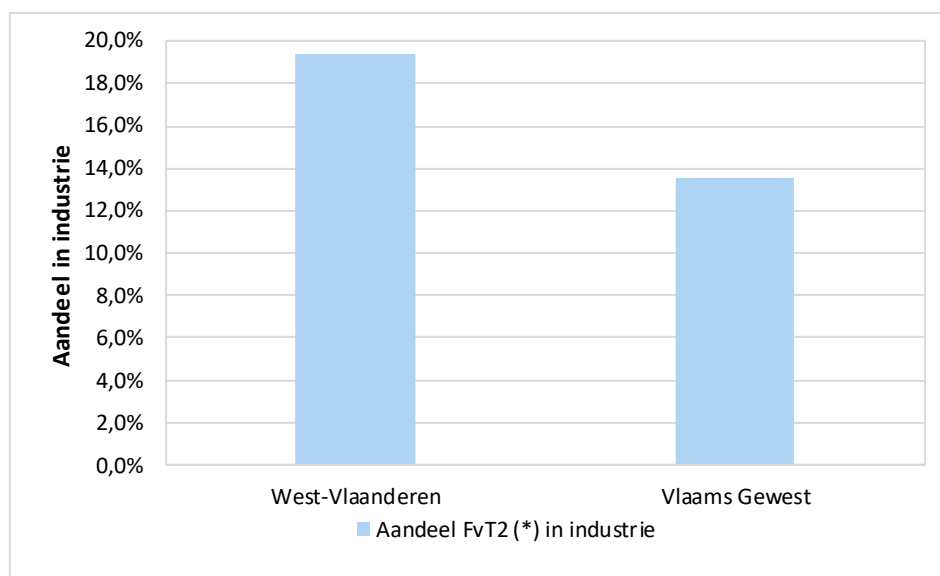
(*) Voedings- en dranknijverheid incl. tabak.

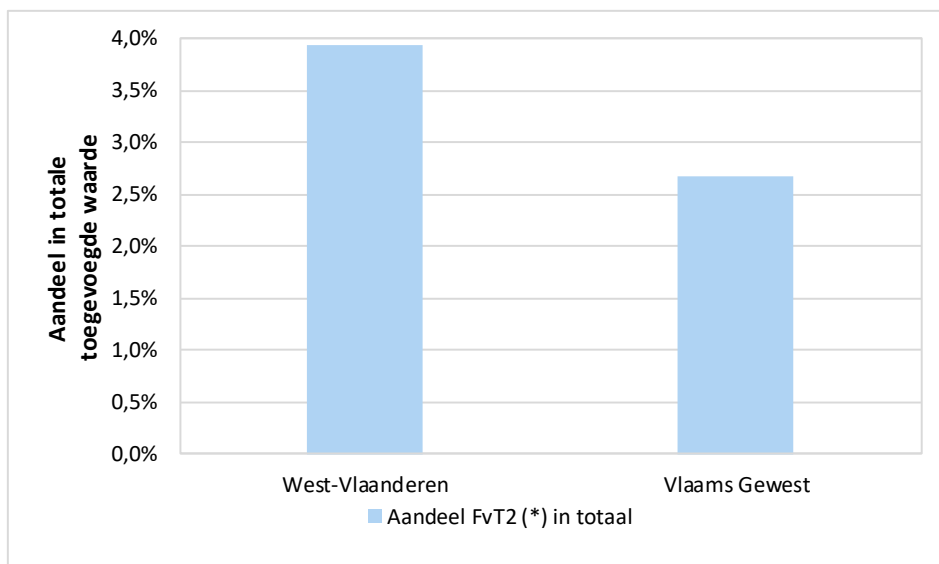
Bron: NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.2 toont het verschil tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest wat de bijdrage van de sector tot de globale gecreëerde toegevoegde waarde of de toegevoegde waarde gecreëerd door de industrie in de regio's betreft.

In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en dranknijverheid voor 19,4% van de industriële toegevoegde waarde en 3,9% van de totale toegevoegde waarde. In het Vlaamse Gewest zijn die aandelen een stuk kleiner, namelijk 13,5% en 2,7%.

Figuur 6.2: Aandeel van de toegevoegde waarde in de sector 'voeding, dranken en tabak' (*) in de industrie en de totale economie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2016.

(*) Voedings- en dranknijverheid incl. tabak.

Bron: NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

7. Samenvattende tabellen

Tabel 7.1: Samenvattende tabel voor de voedingssector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	% WV in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2016	16.539	56.432	29,3%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	4.628	19.233	24,1%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	4.703	18.397	25,6%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	7.208	18.802	38,3%
Evolutie loontrekkenden	2011-2016	+6,4%	+0,5%	
Aandeel loontrekkenden voeding in industrie	31/12/2016	20,2%	15,8%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2016	157,7	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2016	830	3.172	26,2%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	756	2.936	25,7%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	55	190	28,9%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	19	46	41,3%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2016	19,9	17,8	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	31/12/2016	2.287	2.313	98,9%
2. Verwerking en conservering van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	31/12/2016	1.982	3.740	53,0%
3. Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk (10712)	31/12/2016	1.861	8.655	21,5%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2016	1.571	5.375	29,2%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2011-2016	-8,8%	-9,3%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2016	1.396	5.025	27,8%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2011-2016	-5,9%	-4,9%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2016	17,6%	15,4%	
Aantal starters	2011-2016	305	1.440	21,2%
Gemiddelde startersratio	2011-2016	3,6%	4,7%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2011-2016	410	1.694	24,2%
Gemiddelde uittredingsratio	2011-2016	4,8%	5,5%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2012	2017	93,8%	88,0%	

<i>TOEGEVOEGDE WAARDE</i>				
Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in voeding, dranken en tabak	2016	1.529	5.929	25,8%
Evolutie toegevoegde waarde in voeding, dranken en tabak	2011-2016	+23,8%	+18,6%	
Aandeel toegevoegde waarde in voeding, dranken en tabak in industrie	2016	19,4%	13,5%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.2: Samenvattende tabel voor de drankensector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	% WV in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2016	634	6.017	10,5%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	158	934	16,9%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	232	1.375	16,9%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	244	3.708	6,6%
Evolutie loontrekkenden	2011-2016	+27,8%	+3,9%	
Aandeel loontrekkenden dranken in industrie	31/12/2016	0,8%	1,7%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2016	56,7	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2016	24	111	21,6%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	20	87	23,0%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	3	14	21,4%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	1	10	10,0%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2016	26,4	54,2	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Vervaardiging van bier (11050)	31/12/2016	388	3.767	10,3%
2. Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water (11070)	31/12/2016	245	1.808	13,6%
3. Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen (11030)	31/12/2016	1	9	11,1%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2016	9	44	20,5%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2011-2016	-35,7%	-29,0%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2016	65	371	17,5%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2011-2016	+85,7%	+85,5%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2016	0,8%	1,1%	
Aantal starters	2011-2016	43	245	17,6%
Gemiddelde startersratio	2011-2016	16,6%	15,5%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2011-2016	10	51	19,6%
Gemiddelde uittredingsratio	2011-2016	3,9%	3,2%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2012	2017	83,3%	85,7%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.3: Samenvattende tabel voor de voedings- en drankennijverheid, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	% WV in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2016	17.173	62.449	27,5%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	4.786	20.167	23,7%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	4.935	19.772	25,0%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	7.452	22.510	33,1%
Evolutie loontrekkenden	2011-2016	+7,0%	+0,8%	
Aandeel loontrekkenden FvT2 in industrie	31/12/2016	20,9%	17,5%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2016	148,0	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2016	854	3.283	26,0%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2016	776	3.023	25,7%
- vestiging 50 tot 199 tew.	31/12/2016	58	204	28,4%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2016	20	56	35,7%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2016	20,1	19,0	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Productie van diepgevroren groenten en fruit (10393)	31/12/2016	2.287	2.313	98,9%
2. Verwerking en conservering van vlees, excl. vlees van gevogelte (10110)	31/12/2016	1.982	3.740	53,0%
3. Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk (10712)	31/12/2016	1.861	8.655	21,5%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2016	1.580	5.419	29,2%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2011-2016	-9,0%	-9,5%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2016	1.461	5.396	27,1%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2011-2016	-3,8%	-1,6%	
Aandeel actieve ondernemingen in industrie	2016	18,4%	16,5%	
Aantal starters	2011-2016	348	1.685	20,7%
Gemiddelde startersratio	2011-2016	4,0%	5,2%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2011-2016	420	1.745	24,1%
Gemiddelde uittredingsratio	2011-2016	4,8%	5,4%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2012	2017	93,8%	85,4%	

<i>TOEGEVOEGDE WAARDE</i>				
Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in FvT2 (*)	2016	1.529	5.929	25,8%
Evolutie toegevoegde waarde in FvT2 (*)	2011-2016	+23,8%	+18,6%	
Aandeel toegevoegde waarde in FvT2 (*)	2016	19,4%	13,5%	

(*) *Voedings- en dranknijverheid incl. tabak.*

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

8. Besluit

Eind 2014, begin 2015 maakte de POM West-Vlaanderen voor het eerst een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse voedingssector en situeerde ze deze sector ten opzichte van de andere Vlaamse provincies. Die analyse kaderde in de opstart van de werking van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding'.

De focus van de Fabriek voor de Toekomst 'Voeding' zijn de voedingssector (Nace-Bel 10) en de drankensector (Nace-Bel 11).

Eind 2016 telde West-Vlaanderen 17.173 **loontrekkenden** in de Fabriek 'Voeding'; 96,3% van deze loontrekkenden is actief in de voedingssector en 3,7% in de drankensector. In Vlaanderen is het aandeel van de voedingssector kleiner (90,4%) en dat van de drankensector groter (9,6%). Het West-Vlaamse aandeel binnen Vlaanderen bedraagt 27,5% voor de hele Fabriek; dit kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het hoge aandeel van de West-Vlaamse voedingssector (29,3%).

In de periode 2011-2016 steeg het aantal loontrekkenden in de twee sectoren van de voedings- en drankennijverheid en dit in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen. Vooral de drankensector kende in West-Vlaanderen een sterke groei (+27,8% tegenover +3,9% in Vlaanderen). Ook in de voedingssector was de groei in West-Vlaanderen (+6,4%) duidelijk groter dan in Vlaanderen. Bijgevolg was ook de toename voor de gehele Fabriek in West-Vlaanderen (+7%) merkelijk groter dan in Vlaanderen (+0,8%).

De sterke aanwezigheid van de voedingssector in het West-Vlaamse economische weefsel blijkt ook uit het aandeel loontrekkenden in de industrie (20,2%) en de totale economie (3,9%). Deze percentages liggen duidelijk hoger dan in Vlaanderen (respectievelijk 15,8% en 2,5%). Ook voor de hele voedings- en drankennijverheid is het West-Vlaamse aandeel in de industrie (20,9%) en de totale economie (4,1%) duidelijk groter dan in Vlaanderen (respectievelijk 17,5% en 2,8%).

Het grote belang van de voedings- en drankennijverheid in West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen blijkt ook uit de specialisatiegraden. Voor de hele sector bedraagt de specialisatiegraad 148,0 en vooral de voedingssector (157,7) draagt bij tot dit hoge cijfer. In de drankensector heeft West-Vlaanderen geen specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (56,7). De voedingssector kan haar specialisatie combineren met een betere tewerkstellingsevolutie in de periode 2011-2016 in vergelijking met Vlaanderen en bijgevolg als sterke sector worden bestempeld. De drankensector noteerde ook een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen maar valt door haar gebrek aan specialisatie in het verbeterende kwadrant.

Grote **vestigingen** met meer dan 200 werknemers in de Fabriek 'Voeding' zorgen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling dan in Vlaanderen (43,4% ten opzichte van 36%). Kijken we een niveau lager, zien we dat in de voedingssector in West-Vlaanderen de grote vestigingen (43,6%) en in Vlaanderen de kleine vestigingen met minder dan 50 werknemers (34,1%) voor het grootste aandeel van de tewerkstelling zorgen; in de drankensector zorgen de grote vestigingen voor het grootste aandeel van de tewerkstelling en dit in zowel West-Vlaanderen (38,5%) als Vlaanderen (61,6%).

De vestigingen in de voedingssector zijn verspreid over heel West-Vlaanderen, maar de grote vestigingen in de sector **concentreren** zich in en rond het arrondissement Roeselare. Ook de West-Vlaamse vestigingen in de drankensector zijn verspreid. De grootste vestiging situeert zich in Brugge.

Op 31 december 2016 telde West-Vlaanderen 1.580 **zelfstandigen en helpers** (exclusief zelfstandigen in bijberoep) in de voedings- en drankennijverheid. Zo goed als alle zelfstandigen en helpers in de

hele sector zijn actief in de voedingssector en dit in zowel West-Vlaanderen (99,4%) als Vlaanderen (99,2%). Het West-Vlaamse aandeel binnen Vlaanderen bedraagt 29,2% voor de Fabriek; in de voedingssector (29,2%) ligt het West-Vlaamse aandeel hoger dan in de drankensector (20,5%).

In de periode 2011-2016 kende het aantal zelfstandigen en helpers in zowel de voedings- als de drankensector een afname. In de voedingssector was de afname in West-Vlaanderen (-8,8%) iets kleiner dan in Vlaanderen (-9,3%); in de drankensector was de relatieve afname in West-Vlaanderen (-35,7% of -5 personen) groter dan in Vlaanderen (-29% of -18 personen).

Het aantal **actieve ondernemingen** in de Fabriek 'Voeding' daalde in West-Vlaanderen tussen 2011 en 2016 van 1.518 naar 1.461 (-3,8%). In het Vlaamse Gewest was de afname minder groot (-1,6%) waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 27,7% naar 27,1%. Toch is dit nog steeds een hoog percentage, voornamelijk door het hoge aandeel bij de voedingssector (27,8%) en in mindere mate de drankensector (17,5%).

De sterke aanwezigheid van de voedingssector in het West-Vlaamse economische weefsel komt, net als bij de loontrekkende tewerkstelling, ook tot uiting in het aandeel actieve ondernemingen in de industrie. Voor West-Vlaanderen ligt dit aandeel (17,6%) hoger dan in Vlaanderen (15,4%). Ook voor het geheel van de Fabriek is het aandeel in de industrie in West-Vlaanderen (18,4%) groter dan in Vlaanderen (16,5%).

In de periode 2011-2016 telde West-Vlaanderen 348 **starters** in de Fabriek 'Voeding'; dit is 20,7% van het Vlaamse totaal, wat eerder laag is in vergelijking met andere indicatoren. Drukken we het aantal starters uit ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen dan leidt dit tot een startersratio van 4% in West-Vlaanderen en 5,2% in Vlaanderen. Deze startersratio's liggen lager dan die voor de industrie en de totale economie.

Tussen 2011 en 2016 telde West-Vlaanderen 420 **uittreders** in de Fabriek, wat 24,1% is van het Vlaamse totaal. Uitgedrukt ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen leidt dit tot een uittredingsratio van 4,8% in West-Vlaanderen en 5,4% in Vlaanderen. Deze ratio's liggen iets lager dan de uittredingsratio's voor de industrie en de totale economie. In de voedingssector is de uittredingsratio in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen groter dan de startersratio; in de drankensector is in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen de startersratio duidelijk groter dan de uittredingsratio. Dit vertaalt zich in meer actieve ondernemingen in 2016 ten opzichte van 2011 in de drankensector, maar andersom in de voedingssector.

De **overlevingspercentages na vijf jaar** van ondernemingen gestart in 2012 liggen voor de voedings- en drankennijverheid (92,1% in West-Vlaanderen en 87,8% in Vlaanderen) in lijn met deze van de industrie, maar merkbaar hoger dan deze van de totale economie.

Tot slot stelden we vast dat de ondernemingen in de Fabriek met zetel in West-Vlaanderen iets meer dan 1,5 miljard euro **toegevoegde waarde** genereerden in 2016. In de periode 2011-2016 steeg de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen (+23,8%) duidelijk sterker dan in Vlaanderen (+18,6%), waardoor het West-Vlaamse aandeel steeg van 24,7% naar 25,8%.

Net als bij de loontrekkenden en het aantal actieve ondernemingen is ook het aandeel van de toegevoegde waarde van de Fabriek in de industrie groter in West-Vlaanderen (19,4%) dan in Vlaanderen (13,5%).

9. Bijlagentabellen

Tabel 9.1: Overzicht subsectoren in de voedings- en dranknijverheid.

10 VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN

- 10.1 Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten
 - 10.11 Verwerking en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte
 - 10.110 Verwerking en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte
 - 10.12 Verwerking en conservering van gevogelte
 - 10.120 Verwerking en conservering van gevogelte
 - 10.13 Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte
 - 10.130 Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte
- 10.2 Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
 - 10.20 Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
 - 10.200 Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
- 10.3 Verwerking en conservering van groenten en fruit
 - 10.31 Verwerking en conservering van aardappelen
 - 10.311 Verwerking en conservering van aardappelen, exclusief productie van diepgevroren aardappelbereidingen
 - 10.312 Productie van diepgevroren aardappelbereidingen
 - 10.32 Vervaardiging van groente- en fruitsappen
 - 10.320 Vervaardiging van groente- en fruitsappen
 - 10.39 Overige verwerking en conservering van groenten en fruit
 - 10.391 Verwerking en conservering van groenten, exclusief productie van diepgevroren groenten
 - 10.392 Verwerking en conservering van fruit, exclusief productie van diepgevroren fruit
 - 10.393 Productie van diepgevroren groenten en fruit
- 10.4 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
 - 10.41 Vervaardiging van oliën en vetten
 - 10.410 Vervaardiging van oliën en vetten
 - 10.42 Vervaardiging van margarine en andere spijsvetten
 - 10.420 Vervaardiging van margarine en andere spijsvetten
- 10.5 Vervaardiging van zuivelproducten
 - 10.51 Zuivelfabrieken en kaasmakerijen
 - 10.510 Zuivelfabrieken en kaasmakerijen
 - 10.52 Vervaardiging van consumptie-ijs
 - 10.520 Vervaardiging van consumptie-ijs
- 10.6 Vervaardiging van maalterijproducten, zetmeel en zetmeelproducten
 - 10.61 Vervaardiging van maalterijproducten
 - 10.610 Vervaardiging van maalterijproducten
 - 10.62 Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten
 - 10.620 Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten
- 10.7 Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren
 - 10.71 Vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk
 - 10.711 Industriële vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk
 - 10.712 Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk
 - 10.72 Vervaardiging van beschuit en biscuit en van ander houdbaar banketbakkerswerk
 - 10.720 Vervaardiging van beschuit en biscuit en van ander houdbaar banketbakkerswerk
 - 10.73 Vervaardiging van macaroni, noedels, couscous en dergelijke deegwaren
 - 10.730 Vervaardiging van macaroni, noedels, couscous en dergelijke deegwaren
- 10.8 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen
 - 10.81 Vervaardiging van suiker

- 10.810 Vervaardiging van suiker
- 10.82 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk
 - 10.820 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk
- 10.83 Verwerking van thee en koffie
 - 10.830 Verwerking van thee en koffie
- 10.84 Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden
 - 10.840 Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden
- 10.85 Vervaardiging van bereide maaltijden en schotels
 - 10.850 Vervaardiging van bereide maaltijden en schotels
- 10.86 Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en diëtvoeding
 - 10.860 Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en diëtvoeding
- 10.89 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.
 - 10.890 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.
- 10.9 Vervaardiging van diervoeders
 - 10.91 Vervaardiging van veevoeders
 - 10.910 Vervaardiging van veevoeders
 - 10.92 Vervaardiging van voeders voor huisdieren
 - 10.920 Vervaardiging van voeders voor huisdieren

11 VERVAARDIGING VAN DRANKEN

- 11.0 Vervaardiging van dranken
 - 11.01 Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen
 - 11.010 Vervaardiging van gedistilleerde dranken door distilleren, rectificeren en mengen
 - 11.02 Vervaardiging van wijn uit druiven
 - 11.020 Vervaardiging van wijn uit druiven
 - 11.03 Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen
 - 11.030 Vervaardiging van cider en van andere vruchtenwijnen
 - 11.04 Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken
 - 11.040 Vervaardiging van andere niet-gedistilleerde gegiste dranken
 - 11.05 Vervaardiging van bier
 - 11.050 Vervaardiging van bier
 - 11.06 Vervaardiging van mout
 - 11.060 Vervaardiging van mout
 - 11.07 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water
 - 11.070 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water

Bron: Nace-Bel 2008, Economische activiteitennomenclatuur, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.2: Situering van de voedings- en drankennijverheid naar sector op basis van de loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2011 en 31 december 2016.

Indicator	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			% WVl in VLG	
	31/12/2011	31/12/2016	2011-2016	31/12/2011	31/12/2016	2011-2016	31/12/2011	31/12/2016
Voeding	15.551	16.539	+6,4%	56.136	56.432	+0,5%	27,7%	29,3%
Dranken	496	634	+27,8%	5.792	6.017	+3,9%	8,6%	10,5%
FvT2	16.047	17.173	+7,0%	61.928	62.449	+0,8%	25,9%	27,5%
Industrie	86.820	82.040	-5,5%	382.241	357.681	-6,4%	22,7%	22,9%
Totaal	408.472	418.932	+2,6%	2.183.163	2.254.310	+3,3%	18,7%	18,6%
Aandeel voeding in industrie	17,9%	20,2%		14,7%	15,8%			
Aandeel dranken in industrie	0,6%	0,8%		1,5%	1,7%			
Aandeel FvT2 in industrie	18,5%	20,9%		16,2%	17,5%			
Aandeel voeding in totaal	3,8%	3,9%		2,6%	2,5%			
Aandeel dranken in totaal	0,1%	0,2%		0,3%	0,3%			
Aandeel FvT2 in totaal	3,9%	4,1%		2,8%	2,8%			
Specialisatiegraad voeding t.o.v. Vl. Gewest	148,1	157,7		100,0	100,0			
Specialisatiegraad dranken t.o.v. Vl. Gewest	45,8	56,7		100,0	100,0			
Specialisatiegraad FvT2 t.o.v. Vl. Gewest	138,5	148,0		100,0	100,0			

Bron: RSZ, Verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3: Top 100 van vestigingen in de voedings- en drankennijverheid op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

	Naam	Gemeente	Sector	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	Westvlees	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	1.000 of meer tew.	50,0 - 99,9
2	Alpro	Wevelgem	Voeding	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 tew.	50,0 - 99,9
3	Veurne Snack Foods	Veurne	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
4	Ysco	Langemark-P.	Voeding	Consumptie-ijs	200-499 tew.	20,0 - 49,9
5	Dujardin Foods - Vestiging Koolskamp	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
6	Ardovries	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
7	Volys Star	Lendelede	Voeding	Gevogelte	200-499 tew.	20,0 - 49,9
8	Greenyard Foods	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
9	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
10	D'Arta	Ardoorie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
11	Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
12	Crop'S	Wielsbeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
13	Eurofreez	Poperinge	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	10,0 - 19,9
14	Belgomilk	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
15	Marine Harvest Pieters	Brugge	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
16	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.	10,0 - 19,9
17	P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Drank	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.	20,0 - 49,9
18	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
19	Cargill	Izegem	Voeding	Oliën en vetten	100-199 tew.	20,0 - 49,9
20	Lutosa Plant Waregem	Waregem	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
21	Belgomilk	Moorslede	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
22	Pluimveeslachterij Lammens	Torhout	Voeding	Gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
23	Mulder Natural Foods	Roeselare	Voeding	Maalderijproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
24	Westfro	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
25	Fromunion	Zonnebeke	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
26	Vandenbogaerde	Menen	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
27	Frima	Oostende	Voeding	Diepgevroren bereide maaltijden en snacking producten	100-199 tew.	5,0 - 9,9
28	Agristo	Harelbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
29	Poppies Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
30	Solae Belgium	Ieper	Voeding	Soja-eiwitisolaten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
31	Genencor International	Brugge	Voeding	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
32	Horafrost	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
33	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9

34	Milcobel	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	5,0 - 9,9
35	Morubel	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.	5,0 - 9,9
36	Pidy Gourmet	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
37	Flanders Bakkerij	Oostende	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
38	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
39	Baronie Productie	Veurne	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
40	Pasfrost	Zonnebeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	10,0 - 19,9
41	Vanden Avenne-Ooigem	Wielsbeke	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
42	Begro	Ardoioie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	5,0 - 9,9
43	N.V. Marine Harvest Pieters	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
44	Biscuiterie Jules Destrooper	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
45	Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
46	Chocolaterie Jacali	Bredene	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
47	Frigilunch	Veurne	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	<5,0
48	Bavik	Harelbeke	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
49	Covameat	Heuveland	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
50	Vermauts Boerenbrood	Lendeled	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
51	Gadus	Nieuwpoort	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
52	Destrooper-Olivier	Oostkamp	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
53	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
54	Heku	Veurne	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
55	Maselis	Roeselare	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
56	Pur Pain Bio en Bio De Trog	Ieper	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
57	Jebo Food Nv	Brugge	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9
58	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
59	E.E.G. Slachthuis Verbist Izegem	Izegem	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
60	Creapan	Veurne	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
61	Pralibel	Anzegem	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	<5,0
62	Belgosuc	Beernem	Voeding	Suiker	50-99 tew.	10,0 - 19,9
63	Brouwerij Bockor	Kortrijk	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
64	Forfarmers Belgium	Ingelmunster	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
65	Bakkerij Ranson-Canniere	Tielt	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
66	Van - O - Bel	Waregem	Voeding	Gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
67	Voeders Depre	Beernem	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
68	Fides Petfood	Oostende	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
69	Bonduelle Northern Europe	Kortemark	Voeding	Groenten, excl. diepgevroren groenten	50-99 tew.	5,0 - 9,9
70	Quality Bakery De Fruyt	Oostkamp	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0

71	Delavi	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
72	Homifreez	Ardoonie	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	5,0 - 9,9
73	Dumoulin	Moorslede	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
74	Tiense Suikerraffinaderij Plant Lebbe Sugar Specialities	Oostkamp	Voeding	Suiker	20-49 tew.	5,0 - 9,9
75	Biscuiterie Jules Destrooper	Lo-Reninge	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
76	Veos	Wingene	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
77	Baronie Productie	Brugge	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
78	IBC Belgium	Kortrijk	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
79	Pinguin Langemark	Langemark-P.	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	<5,0
80	De Ster - L. Vandenberghe en Zonen	Kortemark	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
81	Biscuits Populier	Wervik	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
82	Trotec	Veurne	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
83	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
84	Tracomont	Waregem	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
85	Dujardin Foods - Vestiging Kortemark	Kortemark	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	<5,0
86	Lamaire Barts Potato Company	Vleteren	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	20-49 tew.	<5,0
87	J.F.W.	Brugge	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
88	Vandemoortele Lipids	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	20-49 tew.	5,0 - 9,9
89	MCS	Kuurne	Voeding	Thee en koffie	20-49 tew.	<5,0
90	Chickenwest	Torhout	Voeding	Gevogelte	20-49 tew.	<5,0
91	Polca	Izegem	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
92	Abramo	Zwevegem	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	20-49 tew.	<5,0
93	Parego	Waregem	Voeding	Vlees, exclusief vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
94	Voeders Debaille	Roeselare	Voeding	Veevoeders	20-49 tew.	<5,0
95	EEG Slachthuis Marcel Van Hoornweder en Zoon	Torhout	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
96	Delibel	Torhout	Voeding	Gevogelte	20-49 tew.	<5,0
97	Molens 'T Kindt	Avelgem	Voeding	Maalderijproducten	20-49 tew.	<5,0
98	Slachthuizen Goossens	Waregem	Voeding	Vlees, exclusief vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
99	C.F.I. Productions	Oostkamp	Voeding	Specerijen, sauzen en kruiden	20-49 tew.	<5,0
100	Lator	Torhout	Voeding	Gevogelte	20-49 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel.

Tabel 9.4: Top 100 van vestigingen in de voedings- en dranknijverheid op basis van toegevoegde waarde, West-Vlaanderen, 31 december 2015.

	Naam	Gemeente	Sector	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	Alpro	Wevelgem	Voeding	Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 tew.	50,0 - 99,9
2	Westvlees	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	1.000 of meer tew.	50,0 - 99,9
3	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
4	Ardovries	Ardoioe	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
5	Veurne Snack Foods	Veurne	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
6	Agristo	Harelbeke	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
7	D'Arta	Ardoioe	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
8	Dujardin Foods - Vestiging Koolkamp	Ardoioe	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
9	Greenyard Foods	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
10	Cargill	Izegem	Voeding	Oliën en vetten	100-199 tew.	20,0 - 49,9
11	Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
12	Volys Star	Lendeledede	Voeding	Gevogelte	200-499 tew.	20,0 - 49,9
13	Crop'S	Wielsbeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	200-499 tew.	20,0 - 49,9
14	P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Drank	Frisdranken, mineraalwater en ander gebotteld water	200-499 tew.	20,0 - 49,9
15	Ysco	Langemark-P.	Voeding	Consumptie-ijs	200-499 tew.	20,0 - 49,9
16	Belgomilk	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 tew.	20,0 - 49,9
17	Lutosa Plant Waregem	Waregem	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
18	Marine Harvest Pieters	Brugge	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
19	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	200-499 tew.	10,0 - 19,9
20	Eurofreez	Poperinge	Voeding	Diepgevroren aardappelbereidingen	200-499 tew.	10,0 - 19,9
21	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 tew.	10,0 - 19,9
22	Dejaeghere	Langemark-P.	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	10,0 - 19,9
23	Pasfrost	Zonnebeke	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	10,0 - 19,9
24	Mulder Natural Foods	Roeselare	Voeding	Maalderijproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
25	Snack Food Poco Loco	Roeselare	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
26	Belgomilk	Moorslede	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	20,0 - 49,9
27	Genencor International	Brugge	Voeding	Zetmeel en zetmeelproducten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
28	Solae Belgium	Ieper	Voeding	Soja-eiwitisolaten	100-199 tew.	10,0 - 19,9
29	Westfro	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
30	Horafrost	Staden	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	100-199 tew.	10,0 - 19,9
31	Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
32	Fromunion	Zonnebeke	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
33	Belgosuc	Beernem	Voeding	Suiker	50-99 tew.	10,0 - 19,9

34	Brouwerij Bockor	Kortrijk	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
35	Bavik	Harelbeke	Drank	Bier	50-99 tew.	10,0 - 19,9
36	Vanden Avenne-Ooigem	Wielsbeke	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	10,0 - 19,9
37	Fides Petfood	Oostende	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
38	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
39	Veos	Wingene	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
40	Maselis	Roeselare	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
41	Milcobel	Langemark-P.	Voeding	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 tew.	5,0 - 9,9
42	Vandemoortele Lipids	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	20-49 tew.	5,0 - 9,9
43	Forfarmers Belgium	Ingelmunster	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
44	Covameat	Heuvelland	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
45	Begro	Ardoois	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	5,0 - 9,9
46	Tiense Suikerraffinaderij Plant Lebbe Sugar Specialities	Oostkamp	Voeding	Suiker	20-49 tew.	5,0 - 9,9
47	Pluimveeslachterij Lammens	Torhout	Voeding	Gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
48	Gadus	Nieuwpoort	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
49	Poppies Bakery	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	100-199 tew.	5,0 - 9,9
50	Van - O - Bel	Waregem	Voeding	Gevogelte	50-99 tew.	5,0 - 9,9
51	Vandenbogaerde	Menen	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	100-199 tew.	5,0 - 9,9
52	Polca	Izegem	Voeding	Producten van vlees of van vlees van gevogelte	20-49 tew.	5,0 - 9,9
53	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
54	Pidy Gourmet	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
55	N.V. Marine Harvest Pieters	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
56	Biscuiterie Jules Destrooper	Ieper	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
57	Morubel	Oostende	Voeding	Vis en schaal- en weekdieren	100-199 tew.	5,0 - 9,9
58	Baronie Productie	Veurne	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
59	Frima	Oostende	Voeding	Diepgevroren bereide maaltijden en snacking producten	100-199 tew.	5,0 - 9,9
60	Jebo Food Nv	Brugge	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	5,0 - 9,9
61	Vandemoortele Izegem	Izegem	Voeding	Margarine en andere spijsvetten	20-49 tew.	5,0 - 9,9
62	Voeders Depre	Beernem	Voeding	Veevoerders	50-99 tew.	5,0 - 9,9
63	Flanders Bakkerij	Oostende	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
64	Brasserie St. Bernard	Poperinge	Drank	Bier	20-49 tew.	5,0 - 9,9
65	Metagenics Belgium	Oostende	Voeding	Voedingssupplementen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
66	Vermauts Boerenbrood	Lendeled	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
67	Chocolaterie Jacali	Bredene	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
68	Homifreez	Ardoois	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	50-99 tew.	5,0 - 9,9
69	Bonduelle Northern Europe	Kortemark	Voeding	Groenten, excl. diepgevroren groenten	50-99 tew.	5,0 - 9,9

70	Fapro	Ichtegem	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	5,0 - 9,9
71	Destrooper-Olivier	Oostkamp	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	5,0 - 9,9
72	Etabl. J. Soubry	Roeselare	Voeding	Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 tew.	5,0 - 9,9
73	De Ster - L. Vandenberghe en Zonen	Kortemark	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
74	Pur Pain Bio en Bio De Trog	Ieper	Voeding	Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
75	Leievoeders	Waregem	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
76	Pralibel	Anzegem	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 tew.	<5,0
77	Frigilunch	Veurne	Voeding	Bereide maaltijden en schotels	50-99 tew.	<5,0
78	Heku	Veurne	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
79	E.E.G. Slachthuis Verbist Izegem	Izegem	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
80	Bakkerij Ranson-Canniëre	Tielt	Voeding	Ambachtelijke verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
81	Biscuits Populier	Wervik	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
82	Creapan	Veurne	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
83	Dumoulin	Moorslede	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
84	Poppies International	Zonnebeke	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
85	Snick Euro Ingredients	Oostkamp	Voeding	Voedingsingrediënten	20-49 tew.	<5,0
86	Vanden Avenne	Izegem	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
87	Molens 'T Kindt	Avelgem	Voeding	Maalderijproducten	20-49 tew.	<5,0
88	Lamaire Barts Potato Company	Vleteren	Voeding	Aardappelen, excl. diepgevroren aardappelbereidingen	20-49 tew.	<5,0
89	Dujardin Foods - Vestiging Kortemark	Kortemark	Voeding	Diepgevroren groenten en fruit	20-49 tew.	<5,0
90	Voeders Huys	Brugge	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
91	Brouwerij De Halve Maan	Brugge	Drank	Bier	20-49 tew.	<5,0
92	MCS	Kuurne	Voeding	Thee en koffie	20-49 tew.	<5,0
93	Biscuiterie Jules Destrooper	Lo-Reninge	Voeding	Beschuit, biscuit en ander houdbaar banketbakkerswerk	20-49 tew.	<5,0
94	Trotec	Veurne	Voeding	Veevoerders	20-49 tew.	<5,0
95	EEG Slachthuis Marcel Van Hoornweder en Zoon	Torhout	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0
96	Delavi	Tielt	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	50-99 tew.	<5,0
97	Quality Bakery De Fruyt	Oostkamp	Voeding	Industriële verv. van brood en vers banketbakkerswerk	50-99 tew.	<5,0
98	Baronie Productie	Brugge	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
99	IBC Belgium	Kortrijk	Voeding	Cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 tew.	<5,0
100	Lavameat	Staden	Voeding	Vlees, excl. vlees van gevogelte	20-49 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel.

10. Literatuur

POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Voeding en dranken in West-Vlaanderen. Brugge, 2015, 104p.

